ԺԲ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4523 2/15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1901 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ՌԱՄԱԶԱՆ 1318 ԺԲ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4523

درعليه‌ده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
á la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փօստայի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՆՕԹԵՐ

Բ.

ՄԱՐՍԷՅԼԻԱ

Երէք ժամէն Մարսէյլ ենք· Հարաւի առաջին ու Ֆրանսայի երրորդ քաղաքը: Միջերկրականի նաւահանգիստներուն կարեւորագոյնը առեւտրական տեսակէտով, իրեն ախոյեան ունենալով Ճէնովա՝ իր դրացին, ու Թրիէսթ քիչ մը անդին:

Մարսէյլ դեռ նոր կ'արթննար· մեծ քաղաքներու յատուկ իրարանցում մը ամէն տեղ: Այս ժամուս փողոցները մասնաւոր ոգեւորութիւն մը կը ներկայացնեն, զոր օրուան միւս ժամերուն մէջ չես տեսներ: Փողոցը իր յատուկ ժողովուրդը ունի: Ամէն քայլիդ կը հանդիպիս խումբ խումբ գործաւորներու եւ գործաւորուհիներու որոնք կը շտապեն դէպ ի աշխատանոց, խօսելով, խնդալով, զիրար հրմշտկելով վիճելով, անցնող դարձողին բառ մը, անուն մը նետելով իրենց ժառկօնի բարբառով ու բարձրաձայն քրքիջ մըն ալ ետեւէն: Լրագրավաճառ կավռօշը թերթերուն ծրարը թեւին տակ, բոպիկ, գլխաբաց, կը վազէ շուտ, շուտ, ամէնէն առաջ հասնելու ամէն տեղ· տասնի չափ անուններ՝ մեքենայօրէն կը կրկնէ անընդհատ, կոկորդը պատռելու չափ բարձր ձայնով մը: Հոս ու հոն կիսաբաց դռներու առջեւ՝ կաթնավաճառը առիթէն կ'օգտուի քանի մը վայրկեան սիրաբանելու աղախինին հետ, որ գլխաբաց, բոկոտն, թեւերը կիսամերկ, կուրծքի կոճակներէն մէկ կամ երկուքը մինակ կոճկած՝ շտապով վար վազած էր կաթնավաճառին զանգակի ձայնէն արթնցած: Ու դեռ շատեր կան այն դէմքերէն, որոնց դուն ուրեք կը հանդիպի մարդ օրուան միւս ժամերուն:

Մարսէյլ հարուստ է դրամով· հարուստ է նաեւ մեծամեծ շէնքերով, ընդարձակ փողոցներով ու պողոտաներով, որոնց մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ Canebièreը, որ քաղաքին կեդրոնն է ու ոգին. հոս է եռուն Մարսէյլը, զուարճացնող Մարսէյլն ու դրամատէր Մարսէյլը: Արդարեւ հոս կեդրոնացած են ամենամեծ վաճառատուները չքեղ ու մեծամեծ սրճարանները, ու հոս է Պորսան՝ ճարտարագեղ ու հոյակապ շէնք մը:

Գիշերը՝ ցորեկուան չափ լուսաւորուած ելեքտրական լոյսով, ամբողջ զուարճացող Մարսէյլ հոն ժողվուած է: Մարսէյլցին հպարտ է իր Canebièreով· չափազանց հպարտութիւն մը որ ըսել տըւած է իրեն. «Թէ որ Բարիզ ունենար Canebière մը, թերեւս ըլլար այն ատեն փոքրիկ Մարսէյլ մը»:

Բազմաթիւ են ուրիշ զբօսավայրերն ու մեծ շէնքերը զորս ամէնքն ալ յիշել հոս անկարելի է. Բռատու, Լօնշան, Շաթօտ'Իֆ, կենդանաբանական պարտէզը, Գիտական Համալսարանն ու առեւտրական նշանաւոր վարժարանը...:

* * *

«En voiture, s'il vous plaît» կ'արձագանգէ պաշտօնէին ձայնը կայարանին կամարներուն տակ. վազող վազողի է. վակոններու դռները կը գոցուին ետեւէ ետեւ, զանգակը կը հնչէ, պաշտօնէին սուլիչը կը շչէ, մեքենան ճիչ մը կ'արձակէ ու ծխնելոյզին բօ՛ֆ... բօ՛ֆ... բօֆը կ'իմացնէ թէ կը մեկնինք. ու շատ չանցած Մարսէյլ ետեւնիս մնացած՝ մուխի ու մշուշի մէջ կը կորսուի: Կայարանները իրարու կը յաջորդեն: Ամէն մէկը անոնցմէ նոր նոր դէմքեր կուտայ մեզի իբր ընկեր: Տարօրինակ դիւրութեամբ տեղի կ'ունենան ծանօթութիւնները. հոն չի փնտռուիր յետին ծայր էթիքէթը. ամէն ոք ինքզինքը կը ներկայացնէ: Ամենաչնչին պատճառ մը, ակնարկ մը, բառ մը, շարժում մը շատ անգամ կը բաւէ ծանօթանալ քովի կամ դիմացի անձին հետ: Մէկը ժամը կը հարցնէ, ուրիշ մը հասած կայարանին անունը ու խօսակցութեան ծայրը կը փրթի. եւ կամ՝ «օդը շատ տաք է, մարդ կը խեղդուի հոս» կ'ըսէ քովի ճամբորդը որ դեռ նոր ներս մտած է, ու միանգամայն երեսդ կը նայի այնպիսի ակնարկով մը որ ըսել կ'ուզէ թէ «դուք ի՞նչ կ'ըսէք»: — «Յիրաւի, կը պատասխանէք, անցեալ տարի ճիշդ այս ամսուն էր դարձեալ ասկէ կ'անցնէի ու ասանկ տաք չէր ըներ, այս տարի արտաքոյ կարգի է տաքը»: Հոգ չէ թէ ըսածնուդ մէջ պզտիկ սուտ մը կայ, վասն զի առաջին անգամն է որ կը ճամբորդէք այս կողմերը. այդ անմեղ սուտը բարեկամ մը շահելու պատճառ կ'ըլլայ ու կ'ազատէ զձեզ ճամբու ձանձրոյթէն: Շատերը անոնցմէ մէկ երկու ժամուան համար են, ուրիշներ օրուան մը համար. բայց այսու հանդերձ չեմ գիտեր թէ ինչո՛ւ սոյն կարճատեւ մտերմութիւնը ամենատաք կերպարանք մը կ'առնէ, ու մօտակայ կայարանը իջնելու պահուն ձեռքերնիդ կը սեղմեն ուժգնապէս ու բարի ճամբորդութիւն կը մաղթեն այնպիսի շեշտով մը որ կարծես երկար տարիներէ ի վեր կը ճանչնայիք զիրար:

Խօսակցութեան նիւթ մատակարարող օրուան խնդիրը Չինական խնդիրն է. յաջորդ օրը Թուլոնէն գունդ մը Ֆրանսական զինուորներ պիտի մեկնին. շատեր իրենց ազգականը, եղբայրը, բարեկամը վերջին անգամ տեսնելու գացեր են:

Վակոնին մէկ անկիւնը դեռատի կին մը կը ջանայ իր արցունքը պահել, բայց ուռած ու կարմրած աչքերը կը մատնեն զինքը. երբեմն երբեմն անդին կը դառնայ ու գաղտնի արցունք մըն ալ կը գլտորէ այտերուն վրայէն, ցաւագին հառաչ մըն ալ ետեւէն դուրս կը թռչի կուրծքին խորերէն...:

Կը մօտենայ կամաց կամաց ինծի ու ամչկոտ աչքերը վեր վերցնելով ներողութիւն կը խնդրէ նախ՝ ու Չինաստանի մասին տեղեկութիւն կը հարցնէ ինծի: «Հեռու է, անանկ չէ՞, շատ հեռու ըլլալու է. խեղճ Ատոլֆս հոն հասնելէ առաջ կը մեռնի արդէն: Օդը, կլիման հոն շատ գէշ է կ'ըսեն, մեր զինուորները չեն կըրնար դիմանալ, ու Ատոլֆը որ այնքան տկար կազմութիւն ունի: Ժողովուրդը վայրենի է, անանկ չէ՞, ըսէք, խնդրեմ, ըսէք ինչ որ գիտէք այն երկրի մասին, վասն զի Ատոլֆը վաղը իսկ կը մեկնի...:» Խօսքը կիսատ կը թողու ու երեսին կը դառնայ սրբելու աչքերը: Ատոլֆ իր նշանածն էր. նախազգացում մըն էր որ իրեն կ'ըսէր թէ Ատոլֆ չպիտի վերադառնայ. ո՛չ. արդէն իր սեւ բաղդը սեւ հագցուցած էր իրեն գրեթէ նմանօրինակ պարագաներու մէջ: Հայրը Հնդկաչինի մէջ մնացեր էր, եղբայր մը Մատակասքար ու Ատոլֆը հիմա Չինաստան կը մեկնէր: «Թէ որ չվերադառնայ պիտի խենթենամ ես... հայր մը, եղբայր մը ու վերջին յոյսս... չէ՛, շատ կ'ըլլայ, հաւատացէք որ շատ կ'ըլլայ...:» Ու հեկեկալ սկսաւ գլուխը ձեռքերուն մէջ առած...:

Պիտի խենթենա՛մ... խե՛ղճ կին. քանինե՛ր կան քեզի հետ տակաւին արցունք թափողներ:

* * *

Քանի մը ժամ ծովը կորսնցնելէ ետքը, կը գտնենք զինքը վերստին: Թուլոնէն տողին ալ կողմերնիս երկարող լեռներու շարք մը խլած էր զանի մեր աչքերէն. բայց հետզհետէ լեռները կը ցածնան ու յանկարծակի անոնց կանանչը տեղի կու տայ ծովի կապոյտին որ կը տարածուի անվերջ, անսահման մինչեւ հորիզոնը, ու հոն կը խառնուի երկնքի կապոյտին: Փոքրիկ, գողտրիկ ծովախորշեր կը յաջորդեն մէկը միւսին. ու ամէնուն շուրջը շարուած գիւղեր ու քաղաքներ կ'երկարին: Ձախ կողմերնին Ալպեանները հետզհետէ կը մօտենան ծովին ու ի վերջոյ կու գան շարուիլ ծովափը իրենց ալ ձորեր, հովիտներ, գեղեցիկ խորշեր կազմելով: Վերջին ծայր ճոխ բուսականութիւն մը կը ծածկէ ամէն կողմ. մէկ ակնարկով աչքիդ առջեւ կը ներկայանան երեք տարբեր գօտիներու բոյսեր: Վարը ծովին եզերքը արմաւենին, կակտուսն ու ալօէսը նարինջենիին հետ միասին հասարակածային գօտին կը ներկայացնեն. միջին բարձրութեանց վրայ ասոնք տեղի կու տան ձիթենիին ու աս ալ ի վերջոյ ծառերուն որոնք կը ծածկեն ամենաբարձր գագաթները:

Côte d'Azurն է այս, որ Ֆրանսայի ու թերեւս համայն աշխարհի բնութեան գեղատեսիլ ու հիասքանչ կտորներէն մէկն է: Տարօրինակ ներդաշնակութիւն մը կը տեսնես ամէն կողմ: Ծովի կապոյտը կը շարունակուի հողի կանանչին հետ, որ կը ծածկէ լեռներու կողերը, կ'իջնէ ձորերուն, հովիտներուն մէջ, կը թափանցէ ամենափոքր խորշերուն մէջ ու ապա կը բարձրանայ վեր վեր մինչեւ գագաթները լեռներուն՝ խառնուելու համար երկնքի կապոյտին հետ. Բնութիւնը հոս մինակ գողտրիկն ու աղուորը աչքի առջեւ ունեցեր է: Մեծամեծ ծովածոցերու փոխարէն, սիրունիկ, փոքրիկ ծովախորշեր կան հոն. ցից ժայռեր, ապառաժներ. քարքարուտ լեռներ չկան հոն. բարերեր հողը ծածկած է զանոնք. միօրինակ կանանչ գորգ մը փռելու համար անոնց ամէնուն վրայ, խորխորատներն ու անդունդները տեղի տուած են ձորակներու ու փոքրիկ հովիտներու. անտառները պուրակներ են հոն, բաղկացած թզուկ ձիթենիներէ ու նարինջենիներէ եւ կամ բարակ, փոփ, ու ցածհասակ մայրիներէ:

Մարդն ալ լաւ ըմբռնած է բնութեան սոյն ներդաշնակութիւնը ու ինքն ալ աշխատեր է հետեւիլ անոր. այն բազմաթիւ գիւղերն ու քաղաքները որ իրարու կը յաջորդեն Սէն-Ռաֆայէլէն սկսած մինչեւ Իտալիոյ սահմանը ու տակաւին անկէ ալ անդին՝ յետին ծայր չքեղ ու կոկիկ շէնքերով զարդարուած են: Գան, Նիս, Մոնաքօ, Մոնթէ-Քառլօ, Մանթօն, մէկը միւսէն աւելի ճոխ ու չքեղ քաղաքներ են: Գրեթէ անընդհատ շարք մը կը կազմեն ձախ կողմերնիս հոյակապ ու ճարտարագեղ օթէլներ ու ապարանքներ, արմաւենիներու, նարինջենիներու, ձիթենիներու մէջ կորսուած՝ հիասքանչ դիրք մը կը ներկայացնեն հոն՝ վերը բարձունքներու վրայէն: Բայց այս պահուս անոնք ամէնքն ալ գրեթէ անգործութեան դատապարտուած են. ձմրան ամիսներուն կը բանան իրենց դռները հիւրասիրելու համար հազարաւոր օտարականներ, մեծաւ մասամբ միլիոնատէրներ, իշխանազուն ու արքայազուն, որոնք կու գան վայելելու Côte d'Azurի ձմրան մեղմ կլիման, կապոյտ երկինքն ու մշտական արեւը:

Ե. ՍՐՇԱՐՈՒՆԻ

Մօնբէլիէ

ՍՈՍԿԱԼԻ ՄԱՀ ՄԸ

ՍԱՄՍՈՆ, 22 դեկտ.

Մարդկօրէն մտածելով, կը խորհինք թէ թոքախտաւորի մը՝ եւ կամ սրտի ցաւ ունեցողի մը համար աւելի մօտ է մահը, քան թէ կատարեալ առողջութիւն ունեցողին: Արդարեւ, թոքախտաւորը կը զգայ թէ օրէ օր աւելի արագ կը մօտենայ գերեզմանին եւ սրտի ցաւ ունեցողն ալ կրնայ երկիւղ ունենալ թէ սիրտը դադրի յանկարծ բաբախելէ ու ինքը մեռնի: Բայց որքա՛ն կսկծեցուցիչ եւ նոյն ատեն սարսափելի են այն յանկարծական մահերը, որ՝ ամենեւին խելքէ մօքէ չանցած միջոցի մը մէջ կը պատահին դիպուածով: Ինչպէս որ ասանկ սոսկալի դիպուածի մը զոհ կ'երթայ տեղւոյն Ռուսիոյ հիւպատոսն ալ, ասպետ Էթմօն տը Ֆոխ, ամսոյս 20ին չորեքշաբթի օր: Պ. Էթմօն տը Ֆոխ, սովորութիւն ունէր, գրեթէ ամէն օր, ձիով պտոյտներ ընելու դաշտերը շատ անգամ, իր սիրելագոյն բարեկամներէն, Աւստրիոյ հիւպատոս Պ. Լայք Գէփի հետ: Ինչպէս որ նոյն օրն ալ օդին գեղեցկութեան պատճառաւ, միասին, պտոյտի կ'ելլեն ձիով: Երբ ժամը 9կէսին (Ը.Թ.) Տէվրէնդ կոչուող ձորակ ու ցից ժայռանդանին գագաթը, ուրկէ Չարշամպայի ճամբան կ'անցնի, արեւմտեան կողմը լեռ եւ արեւելեան կողմը յիշեալ գահավէժը, ու յատակը ծով ըլլալով միայն, յանկարծ Պ. տը Ֆոխի ձին խրտչում մը կ'ունենայ եւ գրեթէ 35—40 մէթրօ բարձրութիւն ունեցող այդ ժեռուտ գահավէժէն վար վար կը գլորի վայրկենապէս ...: Պ. Լայք Գէփ, որ Պ. տը Ֆոխի ետեւը կը գտնուէր քիչ մը, յանկարծակիի կուգայ այդ սոսկալի եւ անլսելի տեսարանին առջեւ ...: Ո՛ւ եւ է օգնութիւն անկարելի ըլլալով արդէն. մինչեւ ծովեզերք իջնել ալ կարելի չըլլար, ուստի, յուզեալ վիճակի մէջ, ձին քառասմբակ քաղաք վազցնելով՝ ցաւալի դէպքը անկ եղած տեղերը կը հաղորդէ: Անմիջապէս, նաւակ մը, բժիշկներով եւն, կը ղրկուին հոն, ուր՝ պատահած էր արկածը, եւ ահա սրտաճմլիկ տեսարան մը կը պարզուի նաւակին մէջ գտնուողներուն առջեւ: Գրեթէ բոլորովին անճանաչելի ըլլալու աստիճան Պ. տը Ֆոխ ու իր ձին ժայռերուն զարնուելով գլտորուած, արիւնլուայ եւ անկենդան վիճակի մէջ, ճիշդ ծովուն եզերքը փռուած կը գըտնեն: Հարկ է ըսել թէ Պ. տը Ֆոխի այս անսպասելի եւ քստմնեցուցիչ մահը որքա՛ն մեծ վշտի եւ խոր սուգի մէջ կը թողու իր ազնիւ տիկինը ու իր բոլոր բարեկամները:

Պ. տը Ֆոխ 46 տարեկան էր եւ բարձր դաստիարակութիւն առած՝ ու երկար տարիներէ ի վեր, մասնաւորապէս Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ պաշտօն վարած էր: Քաջ կերպով ծանօթ էր Ռուսերէնի, Գերմաներէնի, Անգլիերէնի եւ Ֆրանսերէնի: Պաշտօնով եւ աստիճանով տեղւոյս հիւպատոսներուն ամէնէն բարձրն էր ու իր պաշտօնին կատարեալ գիտակից, հոգածու ու կամքի տէր միանգամայն բարոյասէր ու պարտաճանաչ:

Կ'ըսուի թէ տարեկան 800 ոսկի կ'առնէր իր կառավարութենէն եւ ժամանակին որ Սէյլան հիւպատոս եղած էր, արդի Նիքոլա Զարը, Յունաստանի թագաւորին մեծ որդւոյն Եորկիոս իշխանին հետ Ծայրագոյն Արեւելք շրջագայութեան գացած ատենին հիւր կ'ըլլան Պ. տը Ֆոխի, ուր՝ Վեհ. Զարը, (այն ժամանակ գահաժառանգ իշխան) կնքահայրը կ'ըլլայ Պ. տը Ֆոխի նորածին աղջնակ աղջկան, միեւնոյն ատեն յատկացնելով իր սանին մեծագումար ամսական մը տալ: Պ. տը Ֆոխի համար կ'ըսուի նաեւ թէ ժամանակին Գերմանիայէ Ռուսիա գաղթելով ռուսահպատակ եղած Գերմանացիներէն է: Կինն Անգլիացի է: Կը թողու միայն երկու աղջիկ զաւակներ:

Թաղման տխրալի հանդէսը երէկ կատարուեցաւ: Բոլոր Տէրութեանց դրօշակները կէս պարզուեցան: Միւթէսարրըֆ Վսեմ. Համտի փաշա, կառավարական ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնեաներ, բոլոր հիւպատոսական մարմինը իրենց առաջին թարգմաններով եւ գաւազներով, Ռէժիի վարչութեան եւ Օսմ. Պանքայի տնօրէնները եւ բարձր պաշտօնեաները. նաեւ շատ մը ուրիշ հանգուցեալին բարեկամ եւրոպացիներ եկած էին իրենց ցաւակցական վերջին յարգանքները մատուցանելու բնակարանէն մինչեւ եկեղեցի եւ անկէ մինչեւ գերեզմանատուն:

Եւ որովհետեւ կրօնքով բողոքական էր, թաղման կրօնական պաշտօնը կատարեց տեղւոյս բողոքականաց ընդհանուր հոգեւոր հովիւ Վերապատուելի Սիմոն Պապասեանն: Այս առիթով չմոռնանք յիշելու որ տեղւոյս բողոքականութիւնը կը բաղկանայ Հայ, Յոյն, Պուլկար ու Եւրոպացի ազգերէ: Վեր. Պապասեան, նախ՝ հանգուցեալին բնակարանին մէջ պզտիկ պաշտօն մը կատարեց անգլ. լեզուով. յետոյ՝ թափօրը ճամբայ ելաւ դէպի բողոքականաց նորակառոյց եկեղեցին:

Դագաղին առջեւէն երկուքի բաժնուած 50 հոգիէ բաղկացած զինուորական ջոկատ մը իրենց հրացաններու փողերը դէպի վար բռնած միաչափ ու յամրաքայլ կ'երթային, որոնց կը յաջորդէին պսակները, նուիրուած հանգուցեալին մօտաւոր բարեկամներուն կողմէ: Յետոյ հանգուցեալին պատուանշանները՝ սեւ բարձիկի մը վրայ շարուած, ապա դագաղը՝ որուն երկու ծոպերէն բռնած էին թեւերնին սեւ շղարշներ կապուած հիւպատոսներ եայլն. անոնց կը հետեւէր սգակիր հանդիսականներու խուռն եւ ընտիր բազմութիւն մը:

Երբ եկեղեցի բերուեցաւ, Վեր. Պապասեան, այս անգամ հասարակութեան հասկնալի թուրք լեզուով, պարագային յարմար քարոզ մը խօսեցաւ: Դագաղը եկեղեցիէն ներս մտած ու դուրս հանուած միջոցին, երգեհոնով քառաձայն տխուր ու մելամաղձիկ եղանակներ զարնուեցան: Յետ եկեղեցական արարողութեան, թափօրը առաջնորդուեցաւ դէպի գերեզմանատուն, ուր՝ թաղման վերջին պաշտօնն ալ կատարուելով՝ ներկաները, կոտրած սրտով բաժնուեցան անակնկալ մահուամբ մեռնող Պ. տը Ֆոխի թարմ հողակոյտէն:

Պ. Գ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ԿԱՂԱՆԴԻ ՏՕՆԸ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 19 դեկտ.

Երեկ գիշեր, պարզուկ բայց սրտագրաւ հանդէս մը ներկայ գտնուեցանք տեղւոյս Ամերիկեան որբանոցին մէջ: Կաղանդի հանդէսներ՝ շատ հեղ տեսած էինք, եւ ապահովաբար ամէն տարի կրկնուող պարագայի մը պայմանադրական նկարագրութիւնը չէր որ պիտի ընէինք. հապա՝ կ'ուզենք երեւան հանել այն սրտի մօտիկ հանգամանքը, որ երէկուան երեկոյթը կը յատկանշէր:

Խարբերդի Ամերիկեան միսիոնարներէն Մր. Պրաուն եւ միսիոնարուհի Միս Փուշ ատենէ մը ի վեր հոս գտնուելով, փափաքեր էին այս տարուան կաղանդը որբերուն հետ անցընել, ուստի յարմար դատուած էր 18/31 դեկտեմբերի իրիկունը կաղանդի երեկոյթ սարքել, յաջորդ օրը ընդունելու համար Ամանորի շնորհաւորական այցելութիւնները:

Հանդէսին ներկայ էին Անգլ. հիւպատոս Մր. Ճօնս Թրանսուա, եւ թարգմանը, Առաջն. Տեղապահ Տ. Եզեկիէլ Վ., միսիոնար Մր. Պրաուն, միսիոնարուհի Միս Փուշ, Որբանոցի Տնօրէն Պատ. Յակոբ Մելքոնեան եւ Բողոքական ու Լուսաւորչական հրաւիրեալներու խումբ մը. իսկ սրահին կեդրոնը կը գրաւէին որբերն ու որբուհիները, որոնց միամտիկ, զուարթ երեւոյթը հաճելի բան մը ունէր.—Այդ սիրուն պճըլիկները, իրենց նոր հագուստները հագած, առհասարակ ժպտուն ու կարմրուտ երեսներով, դիմագծային այլազան պճնապսակութիւններու հաւաքա[illegible] մը կը կազմէին. որը տարեկի գիտա[illegible] [illegible] ծրծուն հրճուա[illegible] ցոլք մը պճլտուն աչուըներուն մէջ, ալ ցայտուն բերկրանքի մարմնացու[illegible] կարծես. հապա է՛ն պզտիկնե՛րը—հրճապուկի պէս թրթռուն ճռճռուն: Ու բոլորն ալ ներդաշնակ կարգերով շարուած, կիրթ ճաշակի արդիւնք եղող հանդէսին հրապոյրը կ'աւելցնէին. կարծես թէ իւրաքանչիւրին ֆիզիքական կազմը, դիմագծութիւնն ալ նկատի առնելով՝ մէկը քովի քովի բերած էր զանոնք, այնքան նուրբ, հաշուուած կարգաւորութեամբ մը, որ նկարի մը պատրանքը կ'ընծայէր կարծես՝ այդ ամբողջութիւնը:

Որբերու եւ որբուհիներու կրկնակ խումբերուն միջեւ, սեղանին վրայ, կը վառէր Ամանորի աշտանակը, գոյնզգոյն մոմերով զարդարուած, անոր շուրջն ալ՝ աչքառու ցուցադրութիւն մը միրգերու՝ եւ անուշեղէններու:

Հանդէսը բացուեցաւ Մր. Պրաունի աղօթքով, որուն յաջորդեցին քանի մը երգեր. Յետոյ կարգով ոտքի ելան որբ մը եւ որբուհի մը, որոնք մէյմէկ սիրուն ուղերձներ կարդացին, շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն յայտնելով իրենց վայելած խնամքին եւ ուսման ու դաստիարակութեան համար: Ետքը ոտքի ելաւ Եզեկիէլ Վ., որ երկար բանախօսութեամբ մը բացատրեց հանդէսին նպատակն ու ոգին, եւ խօսքը որբերուն ու որբուհիներուն ուղղելով՝ չխնայեց իրենց պարտականութիւնները եւ քաջալերեց զանոնք: «Այս աղուոր հանդէսը, ըսաւ Եզեկիէլ Վ., ձեզի համար սարքուեր է, այս բոլոր մարդիկը ձեր ուրախութեան մասնակցելու համար եկեր են, անոնք

—)(78)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄԸՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԺԵ.

—Կոտրած առարկաներուն արժէքը պէտք է վճարել, եթէ ոչ ոստիկանապահը կը կանչեմ:

—Ասով ըսաւ Պրիէն, ձեռքի փայտը ճօճելով:

Ու հանդարտ քայլերով գինետունէն դուրս ելաւ ու սկսաւ սեւազգեստ անձը փնտռել որ անյայտացած էր: Ինքնիրեն ըսաւ թէ հարսնեւորներուն միացած ըլլալու էր թերեւս: Յետոյ պարտէզ մը գնաց եւ գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը պատրաստել տուաւ, զոր տիկին տը Պլինեաքի նուիրեց, ինչպէս գիտենք:

Պրիէն հազիւ երկու հարիւր քայլ ճամբայ առած էր անտառին մէջ, երբ զգաց որ գլուխը կը դառնար, սրունքները կը դողդղջէին: Ծերուկ նաւազը ի զուր միտքը կը չարչարէր իր այդ տկարութեան պատճառը գտնելու:

—Զարմանալի՛ բան, կ'ըսէր մօքէն. հազիւ գաւաթ մը բան խմեցի եւ սակայն գինովի մը պէս կը տատանիմ: Կ'երեւայ թէ այդ սեւազգեստ անձը, որ իբր տիրոջս մտերիմ բարեկամը ներկայացուց ինքզինքը, այդ աւազակներուն ու գինետան տիրոջ հետ միաբանած՝ ջանացին զիս գինովցնել զօրաւոր ըմպելիով մը, որպէս զի կարենան իրենց նպատակը իրագործել: Եթէ ամբողջ շիշը պարպէի, հիմա ի՞նչ պիտի ըլլար վիճակս:

Պրիէն չէնք չնորհք գինով էր երբ ամարանոցին պարտէզը մտաւ, ուր հրաւիրեալները կը ճաշէին:

—Անտարակոյս, տէր իմ, ձեզի պիտի ըսեմ ուշանալուս պատճառը, կը կրկնէր Պրիէն: Անշահ չարագործներ զիս այս վիճակին մատնեցին...

Պրիէնի շարժուձեւերն ու կերպարանքը հետզհետէ անտանելի կը դառնային: Պ. տը Պլինեաք որքան ալ սիրէր ծերուկ նաւազը, չէր կրնար թոյլ տալ որ այդ տեսարանը երկարէր՝ ճաշը խանգարելու աստիճան: Ուստի ոտքի ելաւ եւ Պրիէնի մօտեցաւ, բայց այս վերջինը դեղեւելով Նիւմայի մօտեցաւ, իր ծաղկեփունջը մատուցանելու համար: Պ. տը Պլինեաք կատղած՝ սպառնական շարժումով մը հրամայեց.

—Պրիէն դուրս կորսուէ:

—Ե՛ս, ե՛ս, տէր իմ, զիս կը վանտէք, պատասխանեց Պրիէն հեծկլտալով:

Հանրի փակելու համար խնդիրը ծառաներուն հրամայեց զայն դուրս հանել իսկոյն: Այս վերջինները որոնք մինչեւ այն ատեն լուռ հանդիսատես եղած էին, ծերուկ նաւազը շրջապատեցին՝ բռնադատելով զայն դուրս ելլել: Այն ատեն Պրիէն սոսկալի կերպարանափոխութիւն մը առաւ. մռնչիւններ կ'արձակէր, գլուխը կը ցնցէր ու աչքերը ակնակապիճներէն դուրս կ'ելնային: Կատաղի գինովութենէ մը բռնուած՝ անգիտակից էր իր ըրածին: Ծառաներուն վրայ յարձակելով կը զարնէր, ակռաներով ու եղունգներով զանոնք պատռել կը ջանար: Վերջապէս ծածկոյթի մը մէջ փաթթելով զայն՝ թեւերը ու ոտքերը ամուր կերպով կաշկանդեցին, որպէս զի չկարենայ մէկուն վնասել:

—Սոսկալի բան է, գոչեց Պ. տը Ֆէյոլ. չէի կարծեր որ այս մարդը այս աստիճան գինովնայ:

—Իմ քովս ծառայելէն ի վեր երբեք չեմ յիշեր որ այսպէս գինովցած ըլլայ:

—Այս տեսակ գինովներ Արեւելքի մէջ միայն տեսած եմ ըսաւ Պ. Մէլվիլ: Մեր նաւազները երբ օղի կը խմէին, ճշմարիտ կատաղութեան մը կը մատնուէին: Կը պարտաւորուէինք անոնց գլուխը պարկի մը մէջ առնել եւ տեղ մը կապել վայրի գազաններու պէս:

—Ես Չինու եւ Հնդկաստանի մէջ տեսած եմ կատաղի գինովութիւնը: Ափիոնի եւ ալքոլի խառնուրդը խմողները ահռելի գինովութիւն մը կ'ունենան: Նոյն իսկ մեռնողներ եղած են ատկից:

Ռաուլ եւ Նիւմա իրարու նայեցան երբ Պ. տը Ֆէյոլ Հնդկաստան բառը արտասանեց: Խե՛ղճ Պրիէն, անիրաւի կը դատապարտէին իբր գինով մը:

—Պ. Հանրի, պէտք է շուտով ծառայ մը ղրկել քաղաք եւ բժիշկ մը բերել:

—Բժիշկի պէտք չունի Պրիէն. իր անկողինը փոխադրելու է, որպէս զի հանգչի:

Հանրի իր բարեկամին յուսահատ կերպարանքը նշմարելով.

—Ի՞նչ ունիս, Ռաուլ, հարցուց անոր անձկութեամբ:

—Վստահ եմ թէ թունաւորած են խեղճ Պրիէնս:

Պրիէն մարգին վրայ տարածուած կը մնար. Ռաուլ ծառաներուն հրամայեց ներս տանիլ: Նիւմա ալ փութաց խեղճ ծերուկ նաւազին քով եւ անոր կապերը քակեց. իսկ Ռաուլ իր հաւատարիմ ծառային քով ծնրադրած՝ իր թաշկինակով Պրիէնի ճակտէն հոսող քրտինքը կը սրբէր: Պրիէն ջղաձգութեան ենթարկուած՝ մերթ խռնդիւններ կ'արձակէր, ակռաներուն մէջէն մլտալով իր յանկերգը.

—Վռնտուա՛ծ, վռնտուա՛ծ:

Ռաուլ անոր ձեռքերը բռնած՝ կ'ըսէր.

—Ներողութի՛ւն. իմ վաղեմի բարեկամս. սխալեցայ:

Այդ միջոցին բժիշկը հասաւ, որ շատ բարկացած կերպարանք մը ունէր. դաշտային խնջոյքի մը մէջ զուարճացած պահուն՝ եկած կանչած էին զինքը: Իր բարկութիւնը ա՛լ աւելի աճած էր, իմանալով որ հիւանդը գինով մըն էր պարզապէս:

—Տօքթէօր, ըսաւ Ռաուլ, այս մարդը որ իմ ծառայութեանս տակ կը գտնուի, կատաղի գինովութեան ենթարկուած է, սակայն բնաւ ոգելից ըմպելի չէ դրած բերանը:

—Ատոր համար զիս անհանգիստ ընելու հարկ չի կար. կը բաւէր քիչ մը ամոնեաք տալ՝ զայն հանդարտեցնելու համար:

—Բայց տօքթէօր...

—Հիմա իր խմածը կը թափէ:

—Բայց այս մարդը երբեք չի գինովնար, պատասխանեց Ռաուլ:

—Բնական է որ ձեր ամուսնութեան առթիւ խմած ըլլայ, պատասխանեց բըժիշկը: Ճամբան վերադարձած միջոցին տաքութիւնը գլուխը զարնելով՝ ջիղերը գրգռուեր են: Իմ կարծիքս սա է թէ բազկերակին տրոփումները կանոնաւոր են եւ հիւանդին կեանքը վտանգի մէջ չէ բնաւ:

(Շարունակելի)

զձեզ շատ կը սիրեն, իրենց զաւակներուն չափ կը սիրեն։ Երբ որ դուք ուրախ ըլլաք, անոնք իրենց վիշտերը կը մոռնան։ Ձեր վրայ գուրգուրացողները մինակ անոնք չեն. բարերարներ ունիք, անոնք ալ՝ ձեր պէտքերը կը հոգան, և ամէն ջանք չեն խնայեր որ դուք ըլլաք բարեկիրթ, բարեկեցիկ, պարկեշտ և ուսեալ»։

Տ. Եզեկիէլ Վ. բանախօսութիւնը վերջացուց «Պաշտպանիչով մը», որմէ յետոյ, «Հայր մերը» երգել տուաւ որբերուն, Տ. Եզեկիէլ Վ. ապա շնորհակալութիւն յայտնեց Անգլ. հիւպատոսին, իր ներկայութեամբ հանդէսը պատուած ըլլալուն համար, և ընդհանուրին գոհունակութիւնը յայտնեց Մր. Պրաունի, այն հոգածու խնամքին համար, զոր Խարբերդի միսիոնարութիւնը տարիներէ ի վեր չի զլանար Տիարպէքիրի որբանոցին։ Յետոյ, Անգլ. հիւպատոս Մր. Ճօնս Ֆրանսուա, ոտքի ելաւ Մր. Պարնըմի հետ, և Անգլիերէն լեզուով հակիրճ բանախօսութիւն մը ըրաւ, փոխադարձ շնորհակալութիւն յայտնելով Տեղապահ Հօր համակրական զգացումներուն նկատմամբ, և գոհունակութիւն՝ հանդէսը կազմակերպող անձերուն, վերջ ի վերջոյ ալ՝ քաջալերական խօսքեր ուղղեց որբերուն ու որբուհիներուն դաստիարակութեան աշխատող ուսուցիչներուն ու ուսուցչուհիներուն հասցէին։

Բոլոր ասոնցմէ ետքը, որբանոցի տնօրէնը կարդաց այն որբերուն ու որբուհիներուն անունները, որոնք առտնին աշխատութիւններու, ուսման և վարքուբարքի կողմէն գովեստի արժանի աստիճան մը բոլորած են, և պատշաճ նուէրներ բաշխեց անոնց, — մէկուն ծաղկենկար թաշկինակ մը, միւսին քանի մը մանկական պատկերներ ևլն։ Յայտարարուեցաւ նաև թէ՝ այդ նուէրները ղրկողն է Խարբերդի միսիոնարուհիներէն Միս Հօլ։ Նուէրներէն յետոյ շաքար, խնձոր, ևայլն բաշխուեցաւ պճլիկներուն, որոնցմէ բաժին ունեցան հանդիսականներն ալ։ Մանկիկները թաթիկնին կ՚երկարէին, կը ճլուըլային, և ներկայ հանդիսականներն ալ՝ այս գեղազանցօրէն տպաւորիչ թոթովանքներէն ազդուած սրտանց կը հրճուէին. մինչ շաքարը անձրևի մը կը տեղար վրանին, և խնձորի փոխադարձ հարուածները՝ ներդաշնակ զուարթութիւն մը կ՚աւելցնէին այս մանկական հանդէսին։

Անուշ տպաւորութեամբ մեկնեցանք, երևակայելով թէ՝ այդքան զուարճութիւններէ ետքը, մեր պճլիկները ի՛նչ ցնծութեամբ գրպաննին պիտի լեցնէին Կաղանդի սեղանին մրգեղէնները։ Ու սրտագին ցնծութեան այդ վայրկեաններուն, որբերուն բարեկիրթ, պարկեշտ ու խելօքիկ շարժուածքը՝ իրենց եռանդոտ ճռճռանքին հետ, վարդի ու մանուշակի կրկնակ փնջակի մը անուշ պատրանքն էր որ կ՚ընծայէր մեր տպաւորութիւններուն հետ խառն, երբ կը մեկնէինք։

* * *

Տիարպէքիրի Ամերիկեան որբանոցին արդի կազմակերպութիւնը ամէն գովեստէ վեր կը գտնենք, մէկէ աւելի տեսակէտներով։ Որբերուն սնունդը, մաքրութիւնը, հագուստ կապուստը, ևայլն, կը միանան բարոյական գուրգուրոտ դաստիարակութեան մը հետ, ինչ որ կը պակսի մեր Ազգ. Որբանոցին մէջ։ Ամբողջ որբերն ու որբուհիները՝ կիրակի և տօն օրեր կը յաճախեն մեր Մայրենի Եկեղեցին, և իրենց ուսումը կ՚առնեն մեր վարժարաններուն մէջ։ Բոլոր քաղաքներու մէջ, Ամերիկեան միսիոնարներու և Բող. ազգայնոց ցոյց տուած քրիստոնէական ոգին՝ անհաւատալի ըլլալու աստիճան տարօրինակ պիտի երևցնէ մեր ըսածները, բայց ստուգութիւնն այս է, և իրողութիւնն ալ մէջտեղն է։ Եւ մենք այս առիթով, սրտանց կը շնորհաւորենք Տիարպէքիրի Ամերիկեան Որբանոցին յարգելի տնօրէնութիւնը, որ որբասէրներու մարդասիրական նպատակները բուն իսկ իրենց նպատակին ծառայեցնելով՝ գովելի բացառութիւն մը կը հանդիսանայ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

1896 ի 5% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1901 Յուն. 1)14ին աւարտող 9 թուակիր կտրօնին տոկոսը պիտի վճարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, սկսեալ 1901 Յունվ. 1)14 է, կիրակէ զատ ամէն օր ժամը 10—2 ու կէս և ուրբաթ օրերը՝ 10—12։ Այդ կտրօններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է կցել նաև թուակիր պօրտրօներ, պարտաթուղթ ունեցողներուն պիտի տրուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ, Ղալաթիոյ, Օսմ. Պանքայի սնտուկին կողմէ պիտի վճարուի։

* * *

Մաքսային 5% փոխառութեան Օսմ. Պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1901 Յուն. 1)14ին աւարտող 9 թուակիր կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, սկսեալ 1901 Յուն. 1)14 է, բացի կիրակէէն ամէն օր ժամ 10—2 ու կէս և Ուրբաթ օրերը՝ 10—12։ Այդ կտրօններուն փոխարէն, որոնց պէտք է կցել թուակիր պօրտրօներ, պարտաթուղթ ունեցողներուն պիտի տրուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ՝ պիտի վճարուի Ղալաթիոյ, Օսմ. Պանքային սնտուկին կողմէ։ 4—5

Քաղաքական Լուրեր

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Շնորհաւորական հեռագիրներ. — Բարիզի Ռուս դեսպանը. — Լրագրական վիճաբանութիւններ։

Վիեննա, 10 Յուն. — Լամստորֆի կոմսը Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնին մէջ վերջնապէս հաստատուելուն առթիւ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, շնորհաւորական հեռագիրներ փոխանակուեցան Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի և կոմսին միջև, նաև այդ առթիւ մաղթանքներ եղան երկու երկիրներու՝ մէջ տիրող բարեկամական յարաբերութեանց տեւականութեանը համար։ Վիէննայի լրագիրները մասնաւոր կարևորութիւն մը կ՚ընծայեն Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարներուն միջև փոխանակուած այդ հեռագիրներուն։ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ մանաւանդ կ՚ըսէ. — Լամստորֆի կոմսին շնորհաւորութիւնը Ֆրանսայի համար բարեպատեհ առիթ մը եղած է իր զգացումները յայտնելու համար։ Պ. Տէլքասէի կողմէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին ուղղուած հեռագիրը շատ մտերմական էր։ Բարիզի լրագիրները մասնաւոր յօդուածներով գովեցին Լամստորֆի կոմսին դիւանագիտութեան աշխարհին մէջ ունեցած համբաւը ու ազդեցութիւնը և քաղաքական գործերու մէջ ցոյց տուած կարողութիւնը և հմտութիւնը։ Ուշադրութեան արժանի է սա պարագան թէ ֆրանսական մամուլը կ՚աշխատի վերջ տալ այն վիճաբանութեանց, որոնք առաջ եկան Բարիզի ռուս դեսպան Ուրուսով իշխանին՝ իր պաշտօնատեղիէն հեռանալուն տեղի տուող պարագաներէն։ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին ուղղուած հեռագրէն ալ կը հասկցուի թէ Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի միջև եղած համաձայնութիւնը ըստ առաջնոյն կը շարունակէ։»

Անգլիոյ լրագիրներն ալ կ՚ըսեն թէ ներկայ պարագաներուն մէջ մեծ կարևորութիւն ունին Լամստորֆի կոմսին և Պ. Տէլքասէի միջև փոխանակուած հեռագիրները։ Ինչպէս յայտնի է Նովոյէ Վրէմիա անցեալները խստիւ քննադատած էր Ֆրանսայի պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարին կարգ մը տնօրինութիւնները՝ Ֆրանսայի բանակին ու սպայակոյտին կազմակերպութեանը մասին։ Ռուս թերթը յայտարարած էր թէ քանի որ Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի դաշնակցութիւնը զինուորական տրամադրութիւններ ալ կը պարունակէ, Ռուսիա անտարբեր չի կրնար մնալ այն պարագաներուն առջև որոնք Ֆրանսայի զինուորական ոյժին նուազելուն պատճառ կ՚ըլլան։ Ռուս լրագրին այդ հրատարակութիւնը թէև Ֆրանսայի ազգային կուսակցութեան պատկանող լրագիրներուն գործին եկաւ, բայց ֆրանսական չէզոք թերթերը խիստ պատասխաններ տուին, ըսելով թէ Նովոյէ Վրէմիա իրաւունք չունի Ֆրանսայի ներքին գործերուն այդ աստիճան միջամտելու։ Հիմա կ՚ըսուի թէ Լամստորֆի կոմսին և Պ. Տէլքասէի միջև փոխանակուած հեռագիրները անհետացուցած են լրագրական այդ վիճաբանութիւններուն առաջ բերած յոռի տպաւորութիւնը։

ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Համբոյրի արարողութիւնը. — Նոր զինուորներու առաքումը. — Աւստրալիոյ կառավարութեան պայմանները։

Լոնտոն, 8 յունուար. — (Բարիզեան թերթի մը թղթակցէն). — Մէլպուրնէն առնուած կարգ մը հեռագիրներ այսօր տեղեկութիւններ բերին մեզ թէ հարաւային Ափրիկէէն վերադարձող զինուորները ի՛նչպէս կ՚ընդունուին իրենց հայրենակիցներուն կողմէ։ Այդ զինուորականները քիչ մնաց որ խեղդամահ ըլլային համբոյրներու տարափին տակ։ Վիքթորիայի բոլոր կիները ու աղջիկները ծովեզերքը կը սպասէին, և երբ զինուորները ցամաք ելան, կիներու և աղջիկներու բանակ մը յարձակեցաւ անոնց վրայ։ Ամերիկացի Հօպսըն նշանաւոր տեղակալը, անշուշտ նախանձէն պիտի զայրանար։ Նոր-Զէլանտացի զինուոր մը համբոյրներու տարափին տակ զգայազիրկ մնալով մօտակայ դեղարան մը տարուեցաւ, ուր հարկ եղած դարմանները եղան։ Երեք հարիւր ութ աղջիկներ զայն համբուրած էին՝ իւրաքանչիւրը տասնէն մինչև տասներկու անգամ զայն համբուրելով։ Անգլիական լրագիրները կը բացատրեն Աւստրալիոյ իգական սեռին այդ խանդավառութիւնը, ըսելով որ Աւստրալիոյ գաղթավայրը առաջին անգամն է որ պատերազմ կը տեսնէ և Մէլպուրն ցամաք ելլող իրենց զինուորները նորութիւն մըն էին։ Ահաւասիկ երկիր մը ուր շատ լաւ բան է նորութիւն մը կազմելը։ Այդ խանդավառութեան արդիւնքով է որ գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն այս առտու հեռագիր մը ստացաւ Աւստրալիոյ պատերազմական նախարար Սըր Ճ. Լայնէն, ծանուցանող թէ նորէն 2300 զինուորներ պիտի ղրկուին հարաւային Ափրիկէ։ Ասոնք 2300 երիտասարդներ են որոնք Մէլպուրնի աղջիկներուն համբոյրներուն տակ զգայազիրկ մնալու գերագոյն հաճոյքին յոյսովը կը դիմեն պատերազմի դաշտը։ Աւստրալիոյ կառավարութիւնը սակայն, իբրև ընտանիքի բարի հայր մը որ իր զաւակներուն ծայրայեղ խանդավառութիւնով պէտք չեղած վրիպեցնէ կենաց կարևոր պարագաները, կարգ մը պայմաններ կը դնէ այսպիսի համբոյրներուն։ Այդ պայմանները որոնք այսօր հեռագրուեցան գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէնի, հետևեալներն են. — Ա. Մեծն Բրիտանիոյ կառավարութիւնը պէտք է մատակարարէ հարկ եղած շոգենաւերը Աւստրալիոյ զինուորներուն ու ձիերուն հարաւային Ափրիկէ փոխադրուելուն և անկէ վերադարձուելուն համար։ Բ. Բրիտանական կառավարութիւնը պիտի վճարէ զինուորներուն թոշակը՝ անոնց գրուած օրն իսկ։ Զինուորական ծառայութեան պայմանաժամը որոշ կերպով պիտի ճշդուի՝ երկու կառավարութեանց միջև կատարուած բանակցութեամբ։ Գ. Աւստրալիացի բոլոր զինուորները պիտի կրնան վեց ամիսէն իրենց ծննդավայրը դառնալ, և կամ աւելի կանուխ, եթէ պատերազմին պահանջումները թոյլ տան։ Դ. Անգլիոյ պատերազմական նախարարը և Լորտ Քիչնէր պիտի բանակցին թէ վեց ամսէն ի վեր հարաւային Ափրիկէ գտնուող Աւստրալիացի զինուորները կա՞րելի չէ իրենց տեղերը վերադարձնել։ Անգլիոյ գաղթային ու պատերազմական նախարարութիւններուն համար կ՚ըսուի թէ տրամադիր են ընդունիլ Աւստրալիոյ կառավարութեան պայմանները։ Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք արդէն հեռագրով կը թղթակցի Լորտ Քիչնէրի հետ, որ հարաւային Ափրիկէ գտնուող Աւստրալիացի զինուորները շուտով ղրկէ ընդունելու իրենց երկրին մէջ սպասող տաքուկ համբոյրները։

ՉԻՆՈՒ ԴԻՊՔԵՐԸ

Լի-Հունկ-Չանկի հետ տեսակցութիւն մը. — Տէրութեանց ծանուցագիրը. — Կայս. հեռագիր մը։

Բարիզ, 9 յունուար. — Լաֆան գործակալութեան Բէքինի գործակատարը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լի-Հունկ-Չանկի հետ որ անկեղծօրէն իր կարծիքը յայտնեց։ Ըսաւ թէ ինք ու Չինկ իշխանը Տէրութեանց ծանուցագրին տասներկու յօդուածները ընդունող կայսր. հրամանագրին գլխաւոր մասը միայն հաղորդած էին Տէրութեանց, բայց այդ հրամանագիրը կը պարունակէ վերջին տրամադրութիւն մը թէ չինական պատուիրակները պարտին օտար դեսպաններուն հետ բարեկամաբար կարգադրել կարգ մը երկրորդական պարագաներ։ Լի-Հունկ-Չանկ յարեց թէ այդ դեսպաններուն պիտի հաղորդէ ամբողջ հրամանագիրը՝ վերջին տրամադրութիւնն ալ միասին։ Ատկէ փոփոխութիւն մը պիտի չկրէ գործելու եղանակը չինական պատուիրակներուն՝ որոնք որոշած են հնազանդիլ կայսր. առաջին հրամանագրին. նաև իրենց ըրածին կատարեալ պատասխանատուութիւնը կը ստանձնեն՝ չուզելով գիտնալ երկրորդ հրամանագիրը որ կը պատուիրէ իրենց չստորագրել Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագիրը։ Լի-Հունկ-Չանկ պատասխանելով այն հարցումին թէ այդ տեսակ պայմաններու մէջ ծրագիրը ստորագրելը աղէկ բան մը պիտի ըլլա՞յ, յայտարարեց թէ աւելի կարևորութիւն կու տայ հրամանագրին առաջին մասին, որ տասներկու յօդուածները կ՚ընդունի քան թէ վերջին տրամադրութիւնը։ Լի-Հունկ-Չանկ յարեց թէ ինչ որ ալ ըլլայ իր որոշումէն պիտի չշեղի։ Թղթակիցը հարցուց թէ ստորագրելու ատեն եթէ դեսպանները հարցնեն թէ իր կառավարութեան կատարեալ հաւանութիւնը ձեռք բերած է թէ ոչ, ի՞նչ պիտի ըսէ։ Չինացի քաղաքագէտը պատասխանեց թէ միշտ առաջին հրամանագրին պիտի յենու և զայն իբրև իր արդարացումը ցոյց պիտի տայ։ Թղթակիցը հարցուց նաև թէ Չինու կառավարութիւնը եթէ պնդէ վերջին հրամանագրին վրայ և չուզէ վաւերացնել իր պատուիրակներուն ստորագրութիւնները, այն ատեն ի՛նչ պիտի ըլլայ։ Լի-Հունկ-Չանկ պատասխանեց.

«Այդ պարագային մէջ ամբողջ պատասխանատուութիւնը Չինու կառավարութեան պիտի պատկանի։ Մենք պէտք եղածէն աւելի կատարեցինք մեր պարտականութիւնը։ Երէկուան մեր հեռագրով ծանուցինք արքունիքին թէ չի կրնար ըլլալ որ այսչափ մեղմ պայմաններ առաջարկուին մեզ, և թէ առաջին հրամանագիրը եթէ ջնջուի, թշնամութիւնները անշուշտ պիտի վերսկսին։» Թղթակիցը յարեց.

«Ձեր իսկ անձնական ապահովութիւնը միթէ ձեր վրայ պարտք չէ՞ր դներ որ ծանուցագիրը ստորագրելէ առաջ սպասէք ձեր հեռագրին պատասխան մը ստանալուն։» Լի-Հունկ-Չանկ յայտարարեց.

«Զենք ուզեր երկար ատեն սպասել. մեր երկրին բարիքին համար ամբողջ պատասխանատուութիւնը կը ստանձնենք։»

Թղթակիցը հարցուց թէ արքունիքին մէջ որո՞նք են Զանկ-Չի-Թունկի կուսակիցները։ Լի-Հունկ-Չանկ պատասխանեց թէ անոր կուսակիցներն են Եունկ-Լու և Լուք-Հուան-Լին նախարարները, մանաւանդ վերջինը որ շփոթութեանց ատեն թշնամական բուռն ոգի մը ցոյց տուած է օտարականներու դէմ։ Չինացի քաղաքագէտը ըսաւ նաև թէ Եունկ-Լուի զինուորներն էին որոնք Բէքինի դեսպանատուններուն վրայ յարձակեցան։ Լի-Հունկ-Չանկ, պատասխանելով այն հարցումին թէ արքունիքին մէջ որո՞նք են իր կուսակիցները, յայտարարեց.

«Ինծի կուսակից միայն ունիմ Վանկ-Վէնկ-Չաօ նախարարը որուն ազատամիտ խորհուրդներուն կ՚անսար խնամակալուհին, երբ Եունկ-Լու և Լուք-Հուան-Լին տակաւին արքունիքը հասած չէին։ Այդ երկուքը յաջողեցան գերակշռութիւն մը ձեռք բերել Վանկ-Վէնկ-Չաօյի վրայ։ Առաջին հրամանագիրը Վանկ-Վէնկ-Չաօյի խորհուրդներուն արդիւնքն է։ Լուք Հուան-Լին աներորդին է Զանկ-Չի-Թունկի եւ Եունկ-Լուի մտերիմ բարեկամը։ Նանքինի փոխարքան՝ Լիու-Քուն-Եի մեզի թշնամի ըլլալու երևոյթը չունի։ Զանկ-Չի-Թունկի ընթացքին չի հետևիր. մեզի հետ շատ աղէկ է։» Թղթակիցը հարցուց թէ որո՞նք են ծանուցագրին այն յօդուածները որոնք դժուարութեանց պատճառ պիտի ըլլան։ Լի-Հունկ-Չանկ պատասխանեց.

«Ա. Բ. Գ. Դ. և Ժ. յօդուածները որ և է դժուարութիւն պիտի չյարուցանեն։ Կայսրը քիչ ատենէն հրամանագիրներ պիտի հրատարակէ անոնց գործադրութեանը համար։ Միւս յօդուածներն ալ վիճաբանութեան պիտի ենթարկուին գէթ այն ենթադրութեամբ թէ արքունիքը պիտի վաւերացնէ մեր ստորագրութիւնները, բայց այդ պարագային ալ յապաղում մը միայն տեղի պիտի ունենայ, վասն զի վիճաբանութեան նպատակը պիտի ըլլայ աւելի քանի մը կէտեր լուսաբանել, քան թէ բնագիրը փոփոխութեանց ենթարկել։»

Աւասիկ բնագիրը կայս. հրամանագրին այն վերջին տրամադրութեան որ ցարդ հրատարակուած չէ.

«Պէտք եղածին պէս քննեցինք Չինկ իշխանին ու Լի-Հունկ-Չանկի հեռագիրը, և յարմար դատեցինք ընդունիլ տասներկու յօդուածներուն ամբողջութիւնը, բայց մեր պատուիրակները պէտք է միջոցը գտնեն դեսպաններուն հետ բանակցելու այդ յօդուածներու քանի մը երկրորդական պարագաներուն վրայ։»

ՔՐԻՒԿԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Հիւանդութիւնը. — Շնորհակալութեան նամակ. — Իրաւարարութիւնը. — Հոլանտայի մայր թագուհին — Նուէրներ։

Լա Հէ, 9 յունուար. — Քրիւկէր նախագահին առողջական վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի։

—Քրիւկէր նախագահը անձամբ սա նամակը ուղղեց Միլհաուզի մանրավարժարանի ուսանողներուն՝ որոնք անոր Մարսիլիա ժամանած օրը հեռագրով բարի գալուստ մաղթած էին.

«Շնորհակալ եմ ձեր սրտագին համակրութիւններուն համար զորս ցոյց տուիք ինծի նկատմամբ։ Համակրութեան այդ ջերմագին արտայայտութիւնները ինծի համար մանաւանդ մեծարժէք են։ Ուժ կու տան թէ՛ ինծի և թէ ժողովուրդիս՝ այն գերագոյն կռիւին մէջ զոր կ՚ընենք իրաւունքի և մարդկութեան անունով։»

—Թրանսվալի համար կազմուած պէլճիքական յանձնաժողովը ստացաւ 1,580,000 բնակիչ ներկայացնող քաղաքապետական երկու հարիւր Խորհուրդներու կողմէ ուղերձներ՝ որոնք իրաւարարութիւն կը խնդրեն։

—Հոլանտական այն ընկերակցութիւնը որ Թրանսվալի պատերազմին առաջ բերած աղէտները սփոփելու կ՚աշխատի, Հոլանտայի մայր-թագուհիին կողմէ չորս հարիւր ֆիորինի գումար մը ստացաւ՝ իբրև համակրութեան արտայայտութիւն մը՝ նոյն Ընկերակցութեան ջանքերուն համար։

— Գերմանական Զուիցերիոյ մէջ Թրանսվալի այրիներուն և որբերուն ի նպաստ կատարուած հանգանակութիւնը հարիւր հազար Ֆր.ի չափ գումար մը արտադրեց։ Ցիւրիխ քաղաքը տուաւ 25,600 ֆր. և Պալ՝ 27,000։ Հանգանակութիւնը փութով առաջ կը տարուի ամէն կողմ։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Մաք Քինլիի հիւանդութիւնը. — Մ. Նահանգները եւ Եւրոպա. — Զինուորական օրէնք. — Երեսփ. Ժողովը. — Ռոչէսթէրի որբանոցին հրդեհը։

Ուաշինկթըն, 9 յունվ. — Նախարարաց Խորհուրդին գումարումը և Սպիտակ Տունին մէջ կատարուելիք դեսպանական ընդունելութիւնները յետաձգուեցան Պ. Մաք Քինլիի հիւանդութեանը պատճառաւ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ, Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ. Հէնտէրսըն և Խորհրդարանի անդամներէն շատերը վարակուած են ինֆլուէնցայէ։

—Ծերակոյտին մէջ երէկ զինուորական օրէնքին ծրագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, Պ. Լոճ ոյժ տալով անոր՝ ըսաւ թէ Մ. Նահանգաց ու Եւրոպայի միջև առևտրական կռիւը սկսած է արդէն և թէ Մ. Նահանգները վերջապէս առևտրական ու տնտեսական գերիշխանութիւն մը պիտի ունենան ամբողջ աշխարհի վրայ։ Ծերակոյտը յարեց թէ Մ. Նահանգները եթէ որ և է ազգի հետ նիւթական կռիւի բռնուին, վտանգուելէ չեն վախնար, բայց պէտք է զօրաւոր նաւատորմ ու բանակ մը ունենան՝ իրենց իրաւունքները պաշտպանելու՝ իրենց քաղաքական թշնամիներուն դէմ։ Հանրապետական Քէննի ծերակուտականը առաջարկեց յաւելում մը ընել զինուորական օրէնքին ծրագրին վրայ, գաղթային առժամեայ բանակ մը հաստատելու համար՝ Փիլիպեանները պահպանելու նպատակով։ Այդ յաւելումը կը տրամադրէ որ ամերիկեան բանակը 65,000 ըլլայ, բայց Նախագահը արտօնուի 35,000 զինուոր գրել թէ՝ Մ. Նահանգներէն և թէ այն տեղերէն որոնց յատկացուած է այդ բանակը։ Գաղթային այդ բանակը երեսուն գօրագունդերէ պիտի բաղկանայ, ի հարկին պիտի գործածուի և զինուորական ծառայութեան պայմանաժամը 1904 յունիս 3էն աւելի պիտի չանցնի։

—Կատարուած մարդահամարին հետևանքով, Երեսփ. Ժողովը օրինագիծ մը ընդունեց, որով իր անդամներուն թիւը 386ի կը բարձրանայ, այսինքն հիմակուան թիւէն 29 աւելի։

—Ռոչէսթէրի մէջ (Նիւ Եօրքի նահանգ) այրած որբանոցը 170—200 հոգի կը պարունակէր։ Ասոնցմէ երեսունը կամ վիրաւորուեցան և կամ սոսկալի այրուածքներ ունեցան։ Շէնքը որ երեք յարկ էր, գրեթէ բոլորովին քանդուած է։ Ջեռուցիչ կաթսային պայթումը, ուրկէ հրդեհը առաջ եկած էր, շէնքին մէկ կողմին ամբողջ պատը փլցուցած է։

ՆԻՒ-ՖԱՈՒՆՏԼԷՆՏ

Անգլիա եւ Ֆրանսա. — Կամպիայի խնդիրը. — Առևտրական շահեր. — Թերթերուն կարծիքը։

Մանչէսթըր Կարտիան կ՚ուսումնասիրէ այն հետևութիւնները, որոնք կրնան առաջ գալ Կամպիան Ֆրանսայի վարձու տրուելէն, ի փոխարէն այն իրաւունքներուն, զորս Անգլիա ունի Նիւ-Ֆաունտլէնտի վրայ։ Ինչ Անգլիոյ արեւմտեան Ափրիկէի մէջ ունեցած առևտրական շահերուն գալով, Կամպիան Ֆրանսայի վարձու տրուելուն պիտի յաջորդէ նաև յաւելուածական բարձր մաքսերու գործադրութիւնը, ինչ որ պիտի վնասէ Անգլիացի վաճառականներուն։ Ասկէ զատ, Անգլիա շատ աւելի առաջ յարաբերութիւն հաստատած է Կամպիայի հետ և բնիկներն ալ համակիր են Անգլիոյ, և ասոր ապացոյցը սա է թէ երբ 1876ին Կամպիան Ֆրանսայի թողլու խնդիր ելաւ, տեղացիները բողոքի խնդրագիրներ ուղղեցին անգլ. կառավարութեան։ Մանչէսթըր Կարտիան կը խոստովանի թէ Ֆրանսա շատ մը պատճառներ ունի Կամպիան ձեռք անցընելու և թէ այդ գաղութին վաճառականութիւնը Ֆրանսացիներուն ձեռքն է։ Հետևաբար Անգլիոյ առևտրական շահերը շատ քիչ պիտի վնասուին Կամպիան Ֆրանսայի վարձու տրուելով, քանի որ տեղական վաճառականութեան մէջ Ֆրանսացիներն են որ ամէնէն աւելի կարևոր տեղ մը կը բռնեն։ Գալով բնիկներու Անգլիոյ նկատմամբ ունեցած համակրանքին, ատիկա 1876 թուականին միայն ի յայտ եկաւ։ Այս պահուս, Կամպիոյ գետին եզերքները բնակող ցեղ մը բոլորովին ապստամբած է, և ասկէ չորս-հինգ տարի առաջ ծագած ծանր անկարգութիւնները զսպելու համար ղրկուած քանի մը մարտանաւերը ու անգլ. զօրագունդերը բաւական թուով սպաններ կորսնցուցին կռուի մէջ։ «Մեծն-Բրիտանիոյ շահը, կ՚աւելցնէ Թան, կը պահանջէ Կամպիոյ իրական արժէքը չափազանցել։ Նաև պէտք է չափաւորապէս կարևորութիւն տալ Մանշի անդիի եզերքը այդ մասին խօսուածներուն։ Եթէ երբեք Ֆրանսայի մէջ նպաստաւոր ընդունելութիւն գտած են Նիւ-Ֆաունտլէնտի խնդրին համար վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու գաղափարին, սա պայմանով է որ մեր իրաւունքները պատշաճ փոխարինութեամբ մը միայն հաստատուին։»

ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱ

Պ. Բոթի միջադէպը. — Բորթուկալի դիրքը։

Լա Հէ. — Հոս կը շարունակեն զբաղիլ Լուրէնսօ-Մարքէզի հոլանտական հիւպատոսին՝ Պ. Բոթի խնդրով։ Կամ այն է՛ որ քննութիւնը պիտի ապացուցանէ թէ հոլանտական հիւպատոսը թեթևօրէն շարժած ու միջազգային իրաւունքներու դէմ գործած է, և այս պարագային Լա Հէի կառավարութիւնը չպիտի վարանի իր հիւպատոսին յանցանքը խոստովանելու, և կամ այն է որ, ինչ որ աւելի ճշմարտանման կը թուի, պիտի հաստատուի որ Բորթուկալի կառավարութիւնը անպաշտպանելի արարքներ գործած է հանդէպ Պ. Բոթի. ու այն ատեն Բորթուկալի կառավարութիւնը այս կամ այն ձևի տակ ներողութիւն պիտի խնդրէ։ Եթէ չընէ ատիկա, Լա Հէի դահլիճին շատ մը միջոցներ պիտի ներկայանան իր դժգոհութիւնը յայտնելու համար։ Կրնայ Լիզպոնի իր դեսպանը ետ կանչել, Մատրիտի դեսպանին թողլով Բորթուկալի հետ գործերը կարգադրելու համար։ Եթէ չուզէ այդչափ յառաջանալ, կրնայ առևտրական դաշնագիրը խզել, վեց ամիս առաջ հարցնելով թէ պիտի նորոգուի՞ թէ ոչ, որով Բորթուկալի արտադրութիւնները ամէնէն աւելի պիտի վնասուին երբ մաքսատուրքերը փոփոխութեան ենթարկուին։ Արդէն իսկ գինիի վաճառականութիւնը այնքան փայլուն չէ։ 1889ին, գինիի արտածութիւնը 2,167,618 միլրէսի կը հասնէր. 1900ին 1,850,357 միլրէսի իջաւ։ Այս տարի գինիին գինը հազիւ 13 սանդիմի կը ծախուի. ուստի ակներև է որ եթէ Հոլանտա իր մաքսատուրքերը բարձրացնէ, Բորթուկալցի այգեպաններուն առջև կարևոր շահաստան մը պիտի գոցուի։ Այսպէս Պ. Բոթի միջադէպը կրնայ գէշ հետևանքներ ունենալ Բորթուկալցի վաճառականներուն և երկրագործներուն համար ու ասպարէզը ուրիշներուն թողուլ։

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Սկիւտար, Պաղլար Պաշըի ճատտէն, Ճեմարան վարժարանի կարգը 78 թիւ տունը որ ամսական 10 մէճիտ վարձք կը բերէ 200 ոսկիի ծախու հանուած է։ Շէնքը երեք յարկ ըլլալով՝ հինգ սենեակ, սալիք մը (Թաշլըք), ջրամբար մը (սառնիճ) և հոր մը կը պարունակէ։ Դիրքը շատ բարձր ըլլալուն, օդը առողջարար է և մաքուր։ Ծախու առնել փափաքողները թող հաճին դիմել յիշեալ տունը կամ Արեւելքի խմբագրատունը։ 2—4

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Իտիրնէի երևելիներէն և Իտարէի ժողովի անդամներէն Մուսթաֆա ու Նազմի պէյերու։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Յունաց Պատրիարքարանին խառն ժողովին նախորդ անդամներէն Վասիլաքի Վէսիրիի էֆ.ի։

—Գարա Հիսարը Շարգիի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Ճէպէլը Պարաքի կառավարիչ Մահմուտ Նէտիմ պէյ, որուն յաջորդեց Քիլիս գաւառակին նախորդ գայմագամ Ճիւհատ էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բ. զօրաբանակին թնդանօթաձիգներու Դ. կիսաբաժնին հրամանատար Մէհմէտ Թալաթ փաշայի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Դ. զօրաբանակին թնդանօթաձիգներու ԺԲ. կիսաբաժնին հրամանատար Մէհմէտ Ճէմիլ փաշայի, Կ. Պոլսոյ նախկին դատարանին անդամ Իպրահիմ պէյի և Երկէրիի Յունաց մետրապոլիտ Տ. Լուքայի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Հայ-կաթոլիկ հասարակութեան երևելիներէն փաստաբան Շահեան Մանուէլ էֆ.ի և նոյն հասարակութենէն Քրէտի Լիոնէի պաշտօնեաներէն Քոչէքեան Ռուբէն էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ. — Վեհ. Սուլթանը պատասխան մը ուղղեց Աւստրիոյ կայսեր այն նամակին, որով Մարի Իմմաքիւլէ արքիդքսուհիին՝ Վիւրթէնպէրկի Ռոպէրթ իշխանին հետ ամուսնութիւնը ծանուցած էր։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը ծանոյց կառավարական պաշտօնարաններուն շուտով պատրաստել ու ղրկել ելմտական յառաջիկայ 1317 տարուան ելմտացոյցերը։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարար Զիւհտի փաշա երեք հարիւր կտոր կրօնական գիրքեր նուիրեց Տարիւշշէֆագային։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ որոշմամբ ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ ծխախոտի Ռէժիի վարչութիւնը կառավարական պաշտօնարան մը չէ, այլ անանուն Ընկերութիւն մը. ուստի անոր պաշտօնեաները պարտին վճարել թէմէթթիւ տուրքը, ինչպէս կը տրամադրէ նոյն Ընկերութեան պայմանագրութիւնը։ Ծանուցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ ըստ այնմ այդ տուրքը պէտք է գանձել Ռէժիի պաշտօնեաներէն և անսաստողներու մասին գործադրել տուրքերու հաւաքման կանոնագրին տրամադրութիւնները։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց օսմ. կառավարութեան թէ գոմիսէրութիւն մը հաստատուած է՝ համաձայն այն կարգադրութեան որ օսմ. կառավարութեան կողմէ եղած է՝ սահմանագլխին վրայ անդորրութիւնը և ապահովութիւնը տևական ընելու նպատակով։

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒ և հանքերու Նախարարութիւնը նորէն հինգ դէտեր անուանեց Կիրասոնի, Օրտուի ու Օֆ գաւառակներու և Լազիստանի գաւառին անտառներուն համար։ Ատոնց ամսաթոշակներուն համար տարեկան 12,000 ղրուշ յատկացուած է։

ԵՄԷՆԻ նահանգին նախորդ տէֆթէրտար Նիազի էֆ.ի անպաշտօն վիճակի թոշակ պիտի յատկացուի։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ տպարանը պիտի ընդարձակուի, վասն զի կառավարական պաշտօնարաններու կողմէ եղած յանձնարարութիւններով գործերը շատցած են։ Տպարանին շէնքը ընդարձակելու համար կից գտնուած շէնք մը պիտի գնուի։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ կառախումբը որ նոր ժամանակացոյցին համաձայն երէկ կէսօրին պիտի գար, գիշերուան ժամ 7ին Սիրքէճի հասաւ, վասն զի Չէրքէզքէօյի կայարանին մօտ մնացած էր ձիւնին շատութենէն։

ՏԱՐԵԳԼՈՒԽ. — Ռուսիոյ կայսրը և միւս օրթոտոքս տէրութեանց վեհապետները հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեցին Վեհ. Սուլթանին այն հեռագրին համար, որով շնորհաւորած էր Նոր Տարին։

—Ռուսիոյ, Յունաստանի, Սերպիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանատուններուն և Պուլկարիոյ գործակատարութեան պաշտօնարանին մէջ երէկ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Տարեգլխի առթիւ։

—Ռուսիոյ դեսպանատան մէջ կիրակի գիշեր տրուած պարահանդէսին ներկայ գտնուեցան Աւստրիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Յունաստանի, Սպանիոյ, Սերպիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանները, Պուլկարիոյ գործակատարը, Բ. Դրան արտաքին թարգմանութեանց քարտուղար Նուրի պէյ, իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյ և երեք հարիւրի չափ հրաւիրեալներ։ Պարերը տևեցին մինչև կէս գիշերէն երեք ժամ ետքը։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլսոյ ոստիկանութիւնը առաջին գոմիսէրութեան վերածուեցաւ՝ նահանգին կարևորութեանը պատճառաւ. այդ պաշտօնը յանձնուեցաւ Սալաճաքի ոստիկանութեան առաջին գոմիսէր Շապան էֆ.ի։

ՊԱՐԱՊ ՀՈՂԵՐ գտնելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը իր քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Սպարապետի Դրան և առևտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

Պ. ՄԻԼԻ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ. — Իզմիրի լրագիրները հետևեալ մանրամասնու-

Թերթերը կը հաղորդեն Ֆրանսացի Պ. Միլի լեռը տարուելու պարագաներուն վրայ.—Ինչպէս յայտնի է Պ. Ալֆոնս Միլ երկուշաբթի առտու հազար ոսկիի փրկանքի մը փոխարէն արձակուեցաւ այն աւազակներուն կողմէ, որոնք հինգշաբթի իրիկուն զայն լեռը տարած էին։ Պ. Միլ երկուշաբթի կէս օրէն վերջը հասաւ Ակամէնոնի բաղնիքները, տեղւոյն խոհարարին հետ որ բանագնացի պաշտօն կատարած էր աւազակներուն և Պ. Միլի ընտանիքին միջեւ։ Գիւղին բոլոր բնակիչները դիմաւորեցին Պ. Միլը. ամէնքն ալ կ'ուզէին անոր ձեռքը սեղմել ու զայն շնորհաւորել։ Պ. Միլ ուշ ատեն Իզմիր հասաւ և ուղղակի կուսակալին ապարանքը գնաց, ուր ժամէ մը աւելի կեցաւ. քիչ ետքը իր ընտանիքին քով վերադարձաւ։ Պ. Միլ շատ տկարացած ու յոգնած էր, վասն զի սոսկալի ցուրտ օդի մը չորս օր ու չորս գիշեր լեռները պտտած էր՝ միանգամայն աւազակներուն մէկ գէշ կատակին առարկայ ըլլալու երկիւղով։ Աւելորդ է ըսել թէ Պ. Միլ այդ միջոցին ոչ անկողնի մէջ պառկած էր և ո՛չ ալ պէտք եղած կերպով կերակուր կերած, վասն զի աւազակները ո՛չ անկողին ունէին և ոչ ալ ուտելիք։ Աւազակները շատ լաւ կը վարուէին Պ. Միլի հետ և անոր հետ հաւասար չափով կը բաժնէին իրենց ուտելիքը։ Պ. Միլ ճիշդ վեց ժամ անձրեւի տակ քալեր է լեռներէ ու ձորերէ՝ Ակամէնոնի բաղնիքներէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ։ Կուսակալը խիստ հրամաններ արձակեց, որպէս զի այդ աւազակները շուտով ձերբակալուին։։

Զ. ԶՕՐԱԲԱՆԵԱՆ (Պղատոն) 4րդ զօրագունդին բժիշկ հարիւրապետ Սեթավլի էֆ. դատապարտուեր է զինուորական ասպարէզէն վտարուելու ու իր բժշկական վկայականէն զրկուելու, որպէս զի այլ եւս բժշկութիւն չկրնայ ընել Թուրքիոյ մէջ։ Այդ դատապարտութիւնը որ նաեւ վեց ամսուան բանտարկութիւն կը տրամադրէ, առաջ եկած է սա պարագայէն թէ Սեթավլի էֆ. օտար երկիր փախած է Պասրա-Պոմպէյ գիծին վրայ երթեւեկող անգլիական շոգենաւով մը։

ՀՐԵԱՑ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ընդհանուր ժողովը, վեց տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, կիրակի օր գումարուեցաւ Գուզկունճուքի մէջ Խախամպաշի Գայմագամ էֆ.ի տանը՝ Թուրքիոյ հրեաներուն կեդրոնական վարչական ժողովին ընտրութեանը համար։ Գրեթէ բոլոր անդամները ներկայ էին։ Գայմագամ էֆ.ին բացման ճառէն ետքը տոքթ. Իսաք փաշա և Մոիզ պէյ խօսեցան վարչական ժողովին անունով՝ առաջինը իբրեւ ատենապետ և միւսն ալ իբրեւ ընդհանուր քննիչ։ Իրենց պաշտօնավարութեան համարատուութիւնը ըրին։ Յետոյ խօսք առաւ Ժաք էֆ. Մէնախէ՝ ընդհանուր ժողովին անունով։ Այդ ճառը ջերմագին ծափահարութիւններով ողջունուեցաւ, վասն զի Ժաք էֆ. վարչական ժողովին կատարած գործերը թուելէ ետքը, խնդրեց Գայմագամ էֆ.էն որ հրեայ ազգին հաւատարմական ու երախտագիտական զգացմանց հաւաստիքը մատուցանէ յառաջ կայս. Գահոյից։ Վարչական նոր ժողովին անդամ ընտրուեցան տոքթ. Իսաք փաշա, տոքթ. Բարթօ, Մէնթէշ պէյ, Մոիզ պէյ, Ժագ պէյ Լէոն, Ժագ էֆ. Մէնախէ և Պարնաթան Նաճէր ու Քամխի էֆ.ները։ Բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար

ՏԷՖԹԷՐԽԱՆԷԻ վերատեսչութեան կողմէ եղած հարցումի մը պատասխանելով, ձեռնհաս պաշտօնատունը ծանոյց թէ առանց դատարանի դիմելու ուղղակի Տէֆթէրխանէի կողմէ ծախու հանուած և գրաւի տակ առնուած կալուածի մը վաճառումը՝ պարտատիրոջ ու սպանիջատիրոջ միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ մը եթէ տեղի չունենայ, հարկ չկայ գանձման տուրք անունով տուրք մը առնել։

ԱՊԱԿԻԻ վաճառական Միրիմանի համար, կ'ըսէ Իգտամ, իմացուած ըլլալով որ Եւրոպայէն բերել տուած ապակիները փոխանակ մաւունաներով Ղալաթիոյ մաքսատունը տանելու, Ոսկեղջիւր փոխադրել կուտայ, ձեռնհաս պաշտօնարանը քննութեան ձեռնարկեց։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ դեսպանը երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԻՐԷՅԼԻԻ հանքածուխերը մեծ յարգ կը գտնեն Եգիպտոսի մէջ ու Կարմիր ծովի եզերքները։ Այդ առթիւ բաւական գոհացուցիչ առեւտուր մը կը կատարուի։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը առջի գիշերը սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցաւ Ֆրանսայի դեսպանը, Անգլիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը և ուրիշներ։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Սոպրանիէին ընտրութիւնները փետրուար 24ին պիտի կատարուին։

ՊԷՐԼԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Վիլհէլմ կայսրը, առջի իրիկունը, սեղան մը տուեր է օսմ. պատուիրակութեան ի պատիւ, որ ինչպէս յայտնի է գացած է ներկայ գտնուելու Բրուսիոյ թագաւորութեան հաստատման 200րդ տարեդարձին։

ՉԷԹԻՆԷԷՆ կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օսմ. դեսպան Ահմէտ Թէվֆիք փաշա, Րամազանի առթիւ, ամէն իրիկուն սեղան կու տայ տեղւոյն իսլամներուն. յետոյ աղօթքներ կը կատարուին և բարեմաղթութիւններ կ'ըլլան Վեհ. Սուլթանին համար։

ԽՄԵԼՈՒ ՋՈՒՐ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց փութացնել Քեաղըտխանէէն մայրաքաղաքիս զանազան թաղերը խմելու ջուր բերելու աշխատութիւնները։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին երկաթեայ գիծերը և այլն գնելու պաշտօն ունեցող մասնաժողովը առջի իրիկունը Պէլճիքա ուղեւորեցաւ։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներն ալ զինուորական բարձրագոյն վարժարանը պիտի ընդունուին՝ իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։

ՄԱՆԱՍՏԻՐԷՆ կը հեռագրեն թէ Թիքէշլինէի մէջ ասպատակող աւազակներէն երկուքը ձերբակալուեր են։

ԱՐԱՐՈՂԱՊԵՏ Իպրահիմ պէյ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, հիւանդացած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Կիւմիւշ Սուի հիւանդանոցին բժշկապետ Սէլամի պէյ զայն դարմանէ։

ՊԱՍՐԱՅԻ նահանգին մէջ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Պէնի Լամ աշիրէթէն 20 հազար տնուորի չափ բնակութիւն հաստատած են։ Այդ կերպով 14,000 ոսկիի չափ մը գոյացած է տէրութեան գանձուն և արքունի կալուածներուն։ Այդ ցեղին մէջ տիրող վէճերը կարգադրուած են կայս. կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ։ Աշիրէթին բոլոր պետերը երդում ըրեր են թէ միշտ բարձրագոյն հաճութեան համաձայն պիտի գործեն։ Առանձինն ոմանց պատմուճաններ նուիրուեր են։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղած են Վեհ. Սուլթանին համար։

ԲՌՆԱՅԻ կառավարիչ Համտի պէյ նկատելով որ պաշտօնատան շէնքը անբաւական է հիմակուան պաշտօնեաներու թիւին, որոշեց յարկ մը եւս աւելցնել և ընդհանուր նորոգութիւն մը կատարել։ Կայս. Իրատէ մը հարկ եղած արտօնութիւնը շնորհած ըլլալով, շինութիւնը քիչ ատենէն պիտի սկսի։

ՎԻԹԱԼԻՍ ԷՖ.Ի ՄԱՐՄԻՆԸ.—Առողջապահական Խորհուրդին անդամ Վիթալիս էֆ. ինչպէս յայտնի է Բարիզի մէջ մեռած ըլլալով, մարմինը երէկ մայրաքաղաքս բերուեցաւ և Ֆէրիքէօյի գերեզմանատունը թաղուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել ծանօթ տպագրիչ և Ռըվիւ Մէ sieo-Ֆօսմոնքօքիէր հրատարակիչ Մէրսաթիւր էֆ.ի։

ԶՄԵՌԸ.—Տրապիզոնի ծովեզերքը ձիւնախառն սաստիկ փոթորիկ կը տիրէ։ Գաթումի կողմերը աւելի շատ ձիւն կը տեղայ։ Բարձր տեղեր ճամբաները գոցուած են։

—Սերպիոյ մէջ ալ քանի մը տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած եղանակով սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Ջերմաչափը զէրոյէն վար 18 աստիճան իջած է։ Գետերը սառած են։ Պելկրատի փողոցները բոլորովին սառած ըլլալով երթեւեկութիւնը ընդհանրապէս բալխիրներու միջոցաւ կը կատարուի։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ատեանի պատժական ճիւղը վաւերացուց նախնական դատարանին մէկ որոշումը, որով Փաթիմէ անուն դայեակ մը քսանըչորս ժամուան բանտարկութեան և կէս ոսկիի տուգանքի դատապարտուած է՝ իրեն հաղորդուած զաւակ մը, առանց օրինական պատճառի, երեւան հանած ըլլալուն համար։

ԳՈՒՄԳԱՊՈՒԻ Հիսար Տիպիի կողմը այրած ջաղացքին ետին գտնուած պարապ գետին մը կարգ մը չարագործներու կայան դարձած է որոնք անցորդները կը կողոպտեն։ Առջի գիշերը ժամ 1ու կէսին մարդու մը վրայ յարձակելով զայն ծեծեր և ժամացոյցը ու դրամը յափշտակեր են։ Թուրք լրագիրները այդ առթիւ ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

ԲՌՆԱՅԻ ՀԵՌԱԳՐԱՏՈՒՆԸ.— Իգտամի մէջ կը կարդանք.—«Բռնայի հեռագրատան ու թղթատարական ցրուիչ Յովհաննէս, առջի գիշերը, թղթատարական սենեակին դուռը կղպելով կը մեկնի։ Գիշերուան ժամ 3ուկէսին ոստիկան-զինուոր Խալիլ տեսնելով որ այդ դուռը բաց է, իմաց կու տայ պաշտօնեաներուն որոնք անմիջապէս կը հասնին սենեակ։ Անցեալները նոյն տեղէն հինգ հազար դրուշի չափ գողցուիլը դարձեալ թղթատարական սենեակին դուռը բաց մնացած ըլլալէն առաջ եկած ըլլալով, այս դէպքն ալ կասկածելի նկատուած և քննութեան ձեռնարկուած է։»

ՋԻՈՒ ԱՐԿԱԾ.— Բոզօ անուն տղայ մը երէկ առտու Թոփխանէէն ձի հեծած արշաւ կ'երթար, երբ դիպուածով վար ինկաւ ու ոտքը ասպանդակին մէջ մնաց։ Բոզօ գլուխէն ու ոտքէն վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԹԷՐԷԳԱՇԻԻ կողմը, առջի օր, Թըբամուէլի կառքի մը տակ մնացած յոյնի տղուն ոտքը կարելի չըլլալով դարմանել, Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ կտրուեցաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՆՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ այս իրիկուն նուագահանդէս մը պիտի տայ Ինիօն Ֆրանսէզի մեծ սրահին մէջ։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսուներեք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր տկարութիւններու և անարիւնութեան ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ Մավրիտար [illegible]

ԿԱՐԵՒՈՐ

Տարեգլխոյ հաշուեփակման առթիւ, կը խնդրենք մեր ազնիւ գործակալներէն որ Արեւելքի վերաբերեալ ո՛ և է հաշիւ փութան մեզ ղրկել, անոնց կցելով նաեւ ցանկը այն բաժանորդներուն՝ որոնք չեն վճարած կամ չեն ուզեր վճարել իրենց բաժնեգինը։

Ազգային Լուրեր

Նոր տարւոյ առթիւ Ս. Պատրիարքը Ազգ. Հիւանդանոց գնաց և նոյն հաստատութեան բոլոր յարկերն այցելելով մխիթարեց պատսպարեալները և շաքար բաշխել տուաւ որբերուն։

—Երէկ, Մայր Եկեղեցւոյ քահանաները, Թաղական Խորհուրդը, դպրաց դասը և ուրիշ քարոզիչներ նորհաւորական այցելութիւն տուին Ս. Պատրիարքին, փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեանի և Երուսաղէմի փոխանորդ Երեցեան Սրբազանին։

—Պանտրմայի տեղապահ Թաթուլ վարդապետ՝ որ ներման արժանացած էր կրօնական ժողովին կողմէ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ, Ծննդեան տօնին հոն գտնուելու համար։

—Պարտիզակէն կը գրեն մեզ. «Դեկտ. 28 հինգշ. իրիկուն տեղւոյս որբերը ունեցան սիրուն ծառահանդէս մը, ի ներկայութեան Տր. Չէմպըրսի, տիկին Չէմպըրսի, Միս Նիւընմի և ուրիշներու որոնք մօտէն յարաբերութիւն ունին որբանոցին հետ։ Սրահին ճակատը կը բարձրանար խաչաձեւ կանանչ ծառ մը որ շատ մը լոյսերու մէջ ողողուած էր։ Ծառը բեռնաւորուած էր ուտելիքներով և խաղալիքներով, որոնց մէջ աչքառու էին նուէրները որոնք որբերուն բերնին ջուրը կը վազցնէին։ Հանդէսին կը նախագահէր Տր. Չէմպըրս։ Որբերէն ոմանք արտասանեցին զուարթ ու սիրուն ճառեր, ինչպէս նաեւ երգեցին երգեր։ Ուսանողութեան և առաջադիմութեան մրցանակներ բաշխուեցան։ Վերջը Սանդաքլաուզ պապը մը եկաւ ու ներկայ եղողներուն ամէնուն ալ նուէրներ տուաւ։ Հանդէսը փակուեցաւ Տէրունական աղօթքով։»

—Սոֆիայի մեր թղթակցէն.—Ինչպէս յայտնի է, Պուլկարիոյ այցելու հովիւ Պաղճեան վարդապետ իր անկարողութեանը պատճառաւ հօտին թեմական գործերը ալ աւելի անտանելի վիճակի մը մէջ ձգելէ ետք՝ վերջին պահուն ստիպուեցաւ մեկնիլ Սոֆիայէ դէպ ի Թաթար Բազարճըք։ Սոֆիայի և Ֆիլիպէի միջեւ գտնուող այդ պզտիկ քաղաքին հայ գաղթականութեան դպրոցի և եկեղեցիին գործերը վերջին ժամանակներս շատ լաւ վիճակի մէջ չէին և այդ վիճակին երկար ժամանակ առանց ոեւէ կարգադրութեան մնալուն պատճառն ալ միեւնոյն Պաղճեան վարդապետը եղած էր. այդ վարդապետը փոխանակ ժամանակին այդ քաղաքը երթալով տեղի տեղւոյն խելացի կարգադրութիւններ ընելու, հեռուէն այդ գաղթականութեան հետ գրաւոր յարաբերութիւններու սկսած և իրարու հակառակ որոշումներ տալով ինքնին խնդիրը աւելի մեծցուցած և սաստկացուցած էր։ Վարդապետին Բազարճըքի թեմական գործերուն նկատմամբ այդպէս վարուելուն պատճառները շատ են, նախ որ Թաթար Բազարճըքի օդը, ջուրը, քաղաքին պզտիկութիւնը և եկեղեցիին աղքատութիւնը շատ հաճելի յատկութիւններ երեւցած չեն իր աչքին. երկրորդ՝ ա՛լ աւելի կարեւորը այն է թէ այդ քաղաքին գաղթականութիւնը յանձնուած էր աստիճանով իրեն հաւասար բայց խելքով և կրթութեամբ իրմէն շատ աւելի բարձր վարդապետի մը և այդ վարդապետին Պուլկարիոյ մէջ բարի անուն մը վաստկիլը իր անձնական շահերուն տեսակէտով վնասակար կրնար ըլլալ. հետեւաբար վարդապետը բոլորովին չէ՛ փափաքած այդ քաղաքը երթալ և ոեւէ տնօրինութիւն մը ընելով ամէն բան հանդարտեցնել և իր տուած երկդիմի որոշումներուն շնորհիւ այդ գաղթականութեան մէկ մասին և հոգեւոր պետը եղող վարդապետին միջեւ եղած աններդաշնակութիւնը շատցնելով ուզած է այդ վարդապետը վարկաբեկ ընել։ Այս տեսակ գաղափարներով տոգորուած Պաղճեան վարդապետը վերջապէս երբ ալ հոտէլի Բոլօնիացի հրեային տանը մէջ վարձած հանգստաւէտ սենեակը ձգելով Սոֆիայէն հեռանալու ստիպուեցաւ և հակառակ իր կամքին հարկադրուեցաւ Թաթար Բազարճըք երթալու որոշումը տալ, որոշում մը՝ զոր իրմէ առնելու համար Բազարճըքի վարդապետը ստիպուած էր մինչեւ Սոֆիա իսկ գալ։ Պաղճեան Բազարճըք հասնելուն պէս տեսաւ թէ իր կնճռոտած թեմական գործերուն կարգադրումը այնքան դիւրին չէր, Բազարճըք ալ Սոֆիայի մէջ եղածին պէս քանի մը անգամ ընտրութիւններ կատարուած էին և Պաղճեանը ուզածին պէս զանոնք լուծած և կազմած էր, իր շնորհիւ գաղթականութեան աչքէն ալ Բազարճըքի վարդապետը զուր եղած էր, որովհետեւ յիշեալ վարդապետը պաշտօնով իրմէ բարձր, Պաղճեան վարդապետին անիմաստ հրամանները գործադրելու ստիպուած էր և ժողովուրդին մէկ մասը առանց մտաբերելու թէ իր իրաւունքները ոտնակոխ ընողը Պաղճեանն է, ոխը ուզած էր Բազարճըքի վարդապետէն առնել։ Աւելորդ է ըսել թէ Պաղճեան Բազարճըքի մէջ ոեւէ օգտակար գործ մը չէ կրցած տեսնել և գոհացեր է ըստ իր սովորութեան խղճի հակառակ քանի մը տնօրինութիւններով։ Պաղճեան երբ կը տեսնէ թէ Բազարճըքի մէջ օրինաւորապէս ընտրուած առջի Թաղ. Խորհուրդը ինչո՞ւ համար լուծած ըլլալը չէ կրնար կոր արդարացնել, իր այդ գործը ծածկելու համար, երկրորդ անգամ ընտրուած Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն վրայ քանի մը անդամներ ալ իր կողմէն աւելցնելով ցանկ մը կը ներկայացնէ վաւերացուելու համար, բայց այդ անդամները վարդապետին այդ արարքը չեն ընդունիր և կը բողոքեն և Թաղ. Խորհրդարանին մէջ նոր կռիւներ, պատուաւոր անձերու եկեղեցիէն արտաքսուիլը մէկ խօսքով Սոֆիայի մէջ տեղի ունեցած անկարգութիւնները կը կրկնուին Բազարճըք ալ։

«Եւ այսպէս Պաղճեան վարդապետը Բազարճըքէն ալ կը մեկնի առանց ո և է օգտակար գործ մը տեսնելու և Բազարճըքի ազգայիններն ալ կրկին միեւնոյն վիճակին մատնուած և կրկին երկու վարժարան պահելու ստիպուած կը մնան, բայց Պաղճեան գոնէ ինքը որ Ֆիլիպէանը մինչեւ վերջին վայրկեանը չուզեց Սոֆիայէն հեռացնել և յայտնի պատուելին իր հովանաւորութեանը տակ առած է, Բազարճըքի ժողովուրդին կամքին հակառակ որոշեր է որ տեղւոյն վարդապետը Ծննդեան վերջ Պուլկարիայէն հեռանայ։ Զանց յոգնորդ կրկնել որ Պաղճեան վարդապետին Պուլկարիոյ մէջ գոյութիւնը իր քմահաճ տնօրինութիւններով անիրաւ հայ գաղթականութեանց մէջ երկպառակութիւն ձգելու պատճառ եղած է միշտ։ Պատրիարքարանը այդ վարդապետը թող Բազարճըք զրկելու փոխարէն և իր կարեւոր պաշտօնին համար ալ հիմակուընէ ալ աւելի յարմար մէկը չկայ, գոնէ առժամեայ միջոցի մը համար Բազարճըքի վարդապետին յանձնէ տնօրինութիւն մը, որ Պուլկարիոյ հայերուն համար հաւանական է որ շատ օգտակար ըլլայ»

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Տոքթ. Աշոտ էֆ. Պաղչէպանեանի մօր՝ հանգուցեալ Իսկուհի Պաղչէպանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Սակեան էֆ. Յակոբեան 60, Ներսէս էֆ. Փափազեան 60 ղրուշ։

Հոգաբարձութիւն

Հեռագիր Այսօրուան

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 14 յունվ.— Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը բացուելուն կառավարութեան հարցապնդում մը եղաւ՝ Ռուսիա շոգենաւին արկածին համար։ Ծովային նախարարին խնդրանօք, որ յայտարարեց թէ քննութիւն կատարել կու տայ, հարցապնդման վիճաբանութիւնը մէկ ամսուան յետաձգուեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՊԱՊԸ

ԲԱՐԻԶ.—Արմատական երեսփոխան Պ. Սէմպա ուզեց հարցապնդում մը ընել այն խնդրոյն համար թէ կրօնական ընկերակցութեանց օրինագիծին առթիւ Լէոն ԺԳ. Պապը կը միջամտէ Ֆրանսայի ներքին գործերուն, կառավարութիւնը ընդունեց անմիջական վիճաբանութիւնը։ Պ. Պ. Բօլ տը Քասանեաք, Ռաժէլ և Ռիպօ վիճաբանութեան մասնակցելով պահանջեցին նախարարապետէն որ որոշակի բացատրութիւն մը տայ։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը այնպէս կը նկատէ որ հոգեւոր իշխանութիւնը իրաւունք չունի միջամտել աշխարհական իշխանութեան գործերուն, բայց կառավարութիւնը ներողամտութեան լայն միտքով մը նկատողութեան կ'առնէ քոնքորտան՝ զգուշանալով շատ կարեւորութիւն տալէ արդէն մոռցուած դէպքի մը։ Նախարարապետը յարեց թէ միշտ պիտի կրնայ յարգել տալ տէրութեան իրաւունքները։ Վերջապէս 110ի դէմ 310 քուէով ընդունուեցաւ Պ. Լաֆաթիի կողմէ ներկայացուած բանաձեւ մը որ կը հաւանի կառավարութեան յայտարարութիւններուն և անոր հաստատամտութեանը կը վստահի՝ տէրութեան իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը ապահովելու համար։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Քիչթաունէն կը հեռագրեն թէ Պօէրներուն թիւը ամէն օր կ'աւելնայ Բարկլաւոյ գաղթավայրին մէջ։ Անոնց նպատակակէտն է մօտենալ Հէքս գետին։

—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ թէ Անգլիացիները Ալլուէնի մէջ յաղթեր են Պօէրներուն, երեք զինուոր սպաննելով, երեք սպայ գերի բռնելով և 300 ձի գրաւելով։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ.—Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճափոն մերժեր է Չինու հաշտութեան բանակցութիւններուն ուրիշ տեղ փոխադրելու առաջարկութիւնը, նկատելով որ Չինկ իշխանին ու Լի-Հունկ-Չանկի ներկայութիւնը անհրաժեշտ է Չինու մէջ՝ անդորրութիւնը պաշտպանելու համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 14 յունվ.—1901ի ելմտացոյցը հաւասարակշռուեցաւ 1,788,482 հազար րուբլիով։ Ելմտացոյցին տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն առաջ բերած մեծամեծ ծախքերը 1900ին 61 միլիոն րուբլի էին։ Կորուստներու գումարը ճշդել դժուար է։ Այդ դէպքերը սակայն, սա մխիթարութիւնը կ'ընծայեն թէ Ցարին խաղաղասէր զգացումները երեւան կը հանեն։ Չինու շփոթութիւնները ծագեցան Ռուսիոյ հեռաւոր սահմանագլուխներուն վրայ, բայց Ռուսիա կրցաւ շուտով համախմբել 220,000 հոգինոց բանակ մը։ Արդ, եթէ Ռուսիա խաղաղասէր է, տկարութեանը պատճառովը չէ, այլ իր զօրութեան զգացումը ունենալուն համար։ Ցարը միշտ կը ներշնչուի իրեն նպատակակէտ ընտրած ճշմարտութենէ մը և մարդկութեան բարեկեցութենէն։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԹԻԷՆ-ՉԻՆ.—Բէքին, Թիէն-Չին ու Շան Հայ-Գուան մնալիք հազար զինուորներէն զատ, ռուս զինուորները Չիլիէն հեռանալով Մուքտէն պիտի երթան։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Չինկ իշխանը և Լի-Հունկ-Չանկ ստորագրած են տէրութեանց հաւաքական ծանուցագիրը։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ.—Երեսփ. ժողովին համար Ստորին-Աւստրիոյ քաղաքներուն և Վիէննայի մէջ կատարուած ընտրութիւններուն ընտրուեցան հինգ գերման-ազատականներ և ինը քրիստոնեայ-ընկերվարականներ։ Վիէննայի մէջ իրաց նախկին վիճակը պահպանուած է։ Ստորին-Աւստրիոյ միւս շրջանակներուն մէջ ընտրուեցան երկու գերման-ժողովրդական և մէկ գերման-ազատական։ Համեմատական երկու ընտրութիւններ պիտի կատարուին։ Ազատական ու ժողովրդական գերմանները մէյմէկ աթոռ կը շահին, իսկ քրիստոնեայ-ընկերվարականները՝ մէկ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	11
Ամէնէն բարձր գին	»	25	11½
Ամէնէն վար գին	»	25	10
Րումէլի երկթ. գծ.	Ֆր.	110	75
Ամէնէն բարձր գին	»	110	75
Ամէնէն վար գին	»	110	25

ԲԱՑՈՒՄ 1 Յունվ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ն.	25	14
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթթօմ.		1	04
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		6	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	27
» Ծուխանէ		197	—
» պարտաթ.		451	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		418	—
Թրանսվալ		62	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	30
Բարիզ » »	Ֆր.	22	88
» » » չէք	»	23	74
Պէրլին առտոկոս չէք	Մարք	23	46
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	74

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	35
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Իմբէրիալ	»	90	10
Քրիմէց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	103	05
Իէթալըք	»	95	—
Բուրսայի Ջըթըգրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ 14 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	80
» » 3½ %		103	35
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ֆրշ.	23	60
) գոց.	»	23	55
» » » Բ.			
» » » Գ.	»	26	35
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	540	—
Օսմանիէ	»	462	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	111	75
Օսմ. մաքսատուն	»	524	—
Օսմ. Ռէժի	»	313	—
Պրիօրիթէ Թիւրք 4 %		493	—
Քրէտի Լիոնէ		1111	—
Իտալական Ռանթ	»	94	10
Սպանիական արտաքին	»	71	30
Թրանսվալ	»	61	25
[illegible]	»	25	110
[illegible]	»	2	

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	27	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	87
Օսմանեան Բանքա	11	62
Թուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	50
» Մօնօփօլ	42	50
Պուլկարական 1888	85	50
Էժիպսիէն ինիֆիէ	104	—
Տօմինիալ	103	—
Թրանսվալ	2	42
Այտըն երկաթուղի	10	25
Փոխառութիւն	25	320

ՎԻԷՆՆԱ, 14 Յունուար

[illegible]	»	240	60
Րումէլի երկաթուղի	»	105	—
Օսմ. Ռէժի	»	292	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 14 Յունուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	97
Րումէլիի երկաթուղի	110	25

ՊԷՐԼԻՆ, 14 Յունուար

Ռուպլի	»	216	15
Րումէլիի երկաթուղի	»	108	60
Անատ. երկթ. պարտամուրհակ	»	—	—
Օսմ. Լօնտոնի վրայ, 3 ամս.	»	20	230

Տր. ԹԱԶԱՏԻՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
395, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

1901
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Ազգ. Հիւանդանոցի պատկերազարդ ընդարձակ օրացոյցը որ ամէն կարգի ազգայիններու հաճելի ընդունելութիւն գտաւ, սպառած մօտ ըլլալով, կ'ազդարարուի ներկայիս թէ որոնք որ պէտք ունին՝ փութան գնել յիշեալ օրացոյցէն, որոնց կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Գրասենեակը ի Մեծ Նոր խան և կը գտնուի նաեւ ամէն գրավաճառաց քով։

Գին 10 ղրուշ։ Մեծաքանակ գնողաց 00ին 20 ղրշ։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՉԻԼՃԱՆԻ ԵՒ ԱԼՏՐԻԱՆ
Թիւ 23, Ղալաթա, Սաքըզաղաճ

Յիշեալ դրամատունը, որ իր գործառնութեանց ճշդութեամբը և ուղղամտութեամբը ծանօթ է մեր հրապարակին վրայ, Ղալաթիոյ և եւրոպական սակարաններու ամէն տեսակ արժէթղթերու վրայ գործեր կը կատարէ։ Այլեւայլ արժէթղթեր կ'առնէ կը գնէ և կը ծախէ մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ։ Արեւելեան Րումէլիի երկաթուղիի Ընկերութեան բոնտներ հրապարակ կը հանէ որոնք հետեւեալ գիներով կը ծախուին.

Ամբողջ 7½ ղրուշ
Կէս 5 »
Քառորդ 3 »

Նաեւ համաձայնած ըլլալով Իզմիրի Համիտիէ արհեստից վարժարանին վիճակահանութեան ձեռնարկին հետ, այդ վիճակահանութեան տոմսակները կը ծախէ հետեւեալ գիներով.

Ամբողջ 80 ղրշ
Կէս 40 »
Քառորդ 20 »
Մէկ ութերորդ 10 » 693

ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ
ԲԱՌԱՑՈՒՑԱԿ ԱԽՏԱՆՈՒԱՆՑ
Ֆրանսերէնէ ի Հայ
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Սրբագրեալ եւ ճոխացեալ
աւելի քան 1350 բառեր
Որոց շուրջ 350ը աշխատասիրողին
յօրինածներն են
ԳԻՆ 3 ՂՐՈՒՇ
Կեդրոնատեղիք Մարգարեանի և Վէյսի գրավաճառանոցները։

ՍԷՆ ԺՕՐԺ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
HOPITAL S. GEORGES

Մանկանց Սէն Ժօրժ հիւանդանոցի տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ՝ տօքթէօր Յակոբօֆ պիտի կատարէ սոյն հաստատութեան մէջ մանկանց հիւանդութեանց խորհրդակցութիւններ և վիրաբուժական գործողութիւններ ամէն հինգշաբթի և ուրբաթ օրերը, մինչեւ կէս օր (ժամը 9էն 12 Ը. Ե.)։

691 Կնիք Հիւանդանոցի
Ղալաթիա, 18 դեկտ. 1900 8—8

ՍԹԱՐ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ յամին 1843
Ապահովեալ Դրամագլուխք անգլ. ոսկի 17,000,000

Ընկերութեան մաթեմաթիքական պաշտօնեաները՝ իր ապահովագրութեանց կենսաթեան և կարեւորութեան համեմատաբար հաշուուած ըլլալուն, Թուրքիոյ մէջ գործող և ՈՉ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՅ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼ ՍԹԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ։

Բաղդատական ցուցակ սակագնոց ի դէպ մահու 1000 ոսկւոյ ապահովագրութեան համար

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ	ՏԱՐԻՔ			
	35	40	45	50
ՍԹԱՐ ոսկի	27.96	32.46	38.90	47.50
Ամերիկեան ընկ.ք »	28.11	33.01	39.55	48 48
Ֆրանսական ընկ.ք »	30.70	35.90	42.60	51.60

ՍԹԱՐի գիները ամէնէն աժան են

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Գալաթա, Պահճէ Գարու, Անանեան խան, 20, 21, 22

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 Դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆռանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսներ եւ շահ 31 Դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆռանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն' այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858, 50' ֆռանք

1898 տարւոյն մէջ ընկերութիւնը 6619 թղթոնիշ տուած է որոնք 58,680,000 ֆռանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն' Գ. Գ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գալիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Փոխինորդներուն լաւ վարձատրութիւն տի ըլլայ։

HUILE DE HOGG

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Յայտնի է թէ մորու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը ո'րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երիկ մարդ, կին ու տղայ) տկարութեանը և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Գ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մորու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անստգիւտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէն մէկ շիշին վրայ է Բարիզի Իսիրոն ու Փապեցէան ընկերութեան կողմէ եր... կնքուած է։ [illegible] այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծիքներէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քաստիկլիոն Բարիզ։

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ թարիֆա մը աննմանապահութեան, մեռամերձի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առանց ապահովագիններ եւ տրուելով կամ տարին եւ ապահովելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ժ. Գ. ՔԱՍԱՐԷԹՕ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գոֆոֆեան խան, թիւ 6-9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Ստամպոլ խան, Պահճէ Գաբու։

Ընկերութեան դրամատունն է
ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ 599

ՄԱԹԻՔՕ ՏԸ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՈՎ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ

Մի միայն Բերուի Մաթիքօի տերեւով պատրաստուած այս ներարկում մէկ քանի տարուան մէջ տիեզերական համբաւ ստացած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամէնէն յամառ միզատապները։

ՔԱՓՍԻՒԼ ՄԱԹԻՔՕ

Անուշահոտ կոպայինը պարունակող սերմնահոսութեան դարմանման համար, առանց երբեք յոգնեցնելու ստամոքսը, ինչպէս կ'ընեն բնական կոպայիւ քաշած... պատիճները։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարաններու մէջ։ Ա.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ռանննի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպումբնեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատանջելի ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, ճաղակատար և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Ֆիմինեայեւ գեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդակներու միջոցաւ, առանց ցաւի առանց ...

Ե. Գ. Զմեռները կիրակի օրերը ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։

Ծանօթ.—Դոյլով կողմը ժամանակաւ ՅՈՒՆՈՒՆԷ !! 197

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վօյվօտա Պանճականցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) տաքր ... գապոց պա... կը

բռնիներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսկոպ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորաձեւ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները շատ աժան։ Ծանուցումներ շատ զոհ պիտի մնան։

ԹՈՐԹԻՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԱԶԻՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տաանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զգուեցուցիչ ջուրերն ու գեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բաստէնեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ' տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։ 504 10—56

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

2 15 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։
Կ. 3^ա Իլիճ, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10էն միջօրէէն առաջ (ճամբորդելով Աղեքսանդրէտ, Բէյրութ-Տրիփոլի, Յաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Ե 4 17 Օտէսա ժամը 10էն միջօրէէն առաջ
4 17 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 4էն յետ միջօրէի։
Կւր. 5'18 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։ 552

ՄՈՒ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Անվերս, Լոնտոն, Մանչեսթըր և Պոլսոյ մէջ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	340
[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	1030	[illegible]	125
[illegible]	3000	[illegible]	3050
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	3500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ & ԸՆԿ.
Ռեհթով խան
ՃԷՄՍ ՄՈՒ Ի. ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց հիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ՅՐԴԵՐՔ.

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 Ֆր
1898ի հասոյթը 34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ձոռ՝ 164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Յ. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ ... (Կի տէւէ Մ...)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՔՆՈՒՏՕՐ ԲԵՔՔԷՆ 524

1901

ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՕՐԱՑՈՅՑ–ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Բ. կարգ 5 Ղրշ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Պայպլ Հաուզ, Կ. Պոլիս.
Կը գտնուի Պոլսոյ եւ Գաւառաց բոլոր Գրավաճառներու եւ Թղթավաճառներու քով
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ԶԵՂՉ

Ա. կարգ 3 Ղրշ.

VIN DE BUGEAUD

TONI NUTRITIF AU QUINQUINA ET AU CACAO

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ

ԿԱՐՈՂԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՈՅՈՎ

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կարողիչ դեղերու էն հաճելին և էն լաւն է։ Բովանդակ աշխարհի բժշկական հեղինակութիւնները զայն կը յանձնարարեն անարիւնութեան, քլորոզի, ամէն տեսակ տենդերու, ջղային նիւանդութեանց, ստամոքսի նիւանդութեանց և նորոգող վիճակի համար։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—P. LEBEAULT & Cie, 5, rue Bourg-l'Abbé, PARIS.

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՈՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԵԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՃՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հէրօ	775	Մարըէլլօ	3709	Ցիբբօ	1735
Արբօտօ	2377	Տէտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պարօնօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէնօ	1200
Քօլօրատօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	3600	Մօնթէվիտէօ	1735	Թասօ	1323
Քրասօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քրթէսօ	841	Տինամօ	504	Իտալօ	3354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Քէֆֆալօ	4431	Էլտօ	2464	Իտաճօ	5540	Օթէլլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Տէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճէլնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Տալլիքօ	1837	Էրատօ	1841	Ֆլէսօ	1053	Օբլօթօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆլօրօ	954	Քօլըմպօ	3807	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօտօ	1700	Փօլօ	510	Վոլօ	1289
Ճիքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Բրեկէօ	1884	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1648	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօրիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ծօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

Մօրօֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճէյզ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն պիտի մեկնի Պոլսոյ համար ամսոյս 11ին։

Դիմել առ գործակալս Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՃՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան. Ղալաթիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Ամերիկա մէջ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրգօրիան	10500	Ցալվիան	3500
Ռոմինեան	10500	Էմիրչիըն	3500
Քէսըրիան	10500	Ըրրժ.ըն	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալկաշիըն	2500
Ցիբրճինիան	8000	Լէապիան	2000
Ցալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օպօրդօ	800
Ցլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ցուպիան	3500		

Ապրանքի առեւտրի կը խնդրուի իրեն ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար ի ... համաձայն ... 24 ժամ ...

[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅՖԱՅԻ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՄԵԿՆՈՒՄՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունվ. 15ին Առմէնի, Մարսիլիայէն,
» 21ին Մինկրէլի, Պաթումէն,
» 25ին Գառամանի, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունվ. 15ին Առմէնի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 22ին Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։

Ճամբորդ առաջնակարգ Թուրքիոյ համար Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ վրայ։ 516 Թ. ՔԷԳՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ստէ-տօրը երթող շոգենաւք են բանին Լիվըրփուլ և Արեւելքի մէջ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավլա	2945
Ստլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ
ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէճիլէր խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։255

Արտօնատէր ՃԱՐԷՀ ԽՈՒՐՇՈՒՏԵԱՆ

—)(134)(—

ԹԷՈՏՕՐ ՈՒԱԹՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ԱԼՈՒԻՆ

ԺԶ.

ՏԱՌՍԻԻ ՆԱՄԱԿԸ

Տուն հասնելուս, դուռը բաց գտայ։ Ուիլտըրսբին ըսած էր ինծի թէ վերի սենեակը կը գտնուէր տիկին Կուճըն, ուստի չխտալ սանդուխներէն վեր ելայ։ Տիպարը տեսայ խշտեակի մը վրայ, դիմագիծները գարշելիօրէն պրկուած, և ինքն ալ պառկած այն միեւնոյն հագուստներով, զորս կրած էր այդ նոպան ունեցած ատեն։

Սենեկին մէջտեղը բազկաթոռի մը վրայ նստած էր տիկին Կուճըն, գինովի անանկ խորունկ քունի մը մէջ ինկած, որ չկրցայ արթնցնել զինքը որքան որ փորձեցի։ Մինչ կեցած կը նայէի աղջկան, իր մարմնոյն երեւոյթին մէջ բան մը, իր երեսի գոյնին թարմութիւնը, կասկածել տուաւ ինծի թէ տակաւին ողջ էր, և թէ միայն կը տառապէր տենդէ մը որ մինչեւ ան ատեն կնոջը տեսածներէն շատ աւելի սաստիկ էր։ Երբ այսպէս կեցած այս երեսին կը նայէի, մտածեցի որ եթէ աղջիկը ուշաբերէր այդ նապայէն, գերազանց ու անակնկալ առիթ մը պիտի ըլլար ինծի համար որ զանի այն տեղէն առնեմ տանիմ։ Կինը' կը խորհէի' պահ մը եւս պիտի արթննար, և զարմացմամբ պիտի տեսնէր որ իր մեռած կարծածին մարմինը մէջտեղը չկար։ Եթէ իրաւցնէ աղջիկը գողցած ըլլար, պիտի վախնար ոեւէ հետապօտութիւն ընելու։ Նոյն իսկ կրնար թերեւս մտածել թէ աղջկան ազգականները հետեւած էին անոր, մեռած մարմինը գտած, և տարած էին թաղելու, մինչ ինք' առեւանգողը քնացած էր։

Քիչ յետոյ աղջկան դէմքին վրայ գտնուած սոսկումի արտայայտութիւնը նուազեցաւ, և քիչ ատենէն արթնցաւ այն արտասովոր վիճակին մէջ որ Ուիլտըրսբին կարծեցնել տուած էր թէ ուրիշ աշխարհէ մը ղրկուած էր։ Ճանչցաւ զիս այն կէս-գիտակից կերպով որով կը ճանչնար ամէն անոնք' որ իրեն հետ յարաբերութիւն ունեցած էին, և երեսս նայեցաւ իր այն անասելի քաղցր ժպիտով։ Սկիզբէն ի վեր իր շլացած վիճակին մէջ ինծի փարած երեւցած էր, և հիմա որ և է դժուարութիւն չունեցայ համոզելու զինքը որ ընկերանար ինծի սանդուխներէն վար և տունէն դուրս։

Սակայն, երթալէ առաջ, բաճկոնակիս գրպանը գտնուած կարմիր մատիտով մը պատին վրայ մեծ տառերով, «Գող, զգոյշ եղիր, Ճէք—Քէչ քեզի կը հետեւի,» բառերը գրելու քմահաճոյքը ունեցայ։ Աղջիկը տունս տարի, և յանձնեցի զանի տանտիրուհւոյն խնամքին որ ամէն հոգածութիւն ցոյց տուաւ անոր նկատմամբ։ Ետքոյ Ուիլտըրսբիին աշխատանոցը գացի։

—Օ՛, եկար, ըսաւ, մէկը չկա՞յ հոն պառկած, այնպէս չէ՞։

—Ոչ ոք, ըսի։

—Չ'ըսի՞ քեզի թէ հոգեղէն աշխարհը վերակոչած էր զանի։ Տեսածս աներեւութացած է, ինչպէս կը յուսայի։ Ինչպէս կրցար ենթադրել թէ նիւթեղէն մարմին մը կրնար երբեք այնքան աղուոր ըլլալ։

Որովհետեւ մասնաւորապէս կ'ուզէի որ աղջիկը գոնէ ժամանակ մը հեռու մնար իր բոլոր արդի շրջապատողներէն, յարմար դատեցի թողուլ որ Ուիլտըրսբին չփոխէ իր մոլար տեսութիւնը անոր աներեւութացման մասին։

Արդէն կարգադրած էի հետեւեալ օրը Հըրսթքօթ-Մանոր երթալ, ուր բազմաթիւ թերի մնացած պատկերներ կ'սպասէին ինծի, և որոշեցի աղջիկը հետս առնել։

Անոր հետ մեկնելէ առաջ, սակայն, հետաքրքրուեցայ հետեւեալ առտուն Բերմըրօզ Գորթի կնկան հանդիպիլ, հասկնալու համար թէ ի՛նչ եղած էր իմ վարպետութեանս արդիւնքը։ Տեսայ զանի նստած մտայոյզ, և բացայայտ տագնապի մէջ, աչքերը խշտեակին յառած։ Պատին վրայ գրած բառերս զգուշութեամբ սրբուած էին։

—Բարեւ, տիկին Կուճըն, ըսի. ի՞նչ եղաւ ձեր աղջիկը։

Մեռաւ, հեծկլտաց, մեռա՜ւ։

—Այո՛, գիտեմ թէ մեռաւ, ըսի։ Բայց ո՞ւր է մարմինը։

Ո՞ւր է մարմինը։ Ի՛նչ, թաղուեցաւ բնականաբար, յարեց կինը։

—Թաղուեցա՞ւ։ Ո՞վ թաղեց զանի, հարցուցի։

—Ի՛նչ տեսակ հարցում, իբրեւ որ, պատասխանեց, և բառերը սկսաւ կրկնել ժամանակ վաստկելու համար որպէս զի պատմութիւն մը հնարէ։ Ետքոյ խորամանկ արտայայտութիւն մը առաւ դէմքը և սկսաւ սուտ լալ. ո՞վ կը թաղէ Բերմըրօզ Գորթի մէջ հասարակ մարդիկը։ Եկեղեցին անտարակոյս։

Կնոջ այս բառերը ցոյց տուին թէ խնդիրը առած էր ճիշդ այն ընթացքը զոր կը փափաքէի ես ալ։ Ուրիշ հարցընողներու ալ պիտի ըսէր' ինծի ըսածին պէս' թէ իր աղջիկը եկեղեցին թաղած էր։ Եւ ոչ մէկը այդ մասին հետազօտութիւն ընելու նեղութիւնը պիտի առնէր և խնդիրը պիտի փակուէր վերջապէս։

Ուստի ըսի իրեն. եթէ եկեղեցին թաղեց զանի, շատ աղէկ եղեր է. ոչ ոք երբեք հարցուփորձ կ'ընէր եկեղեցիէն թաղուած մարդոց մասին։

Ասիկա կարծես կնոջ միտքը մեծապէս թեթեւցուց. որով ինքն ալ յարեց. «բնական է որ չեն ըներ։ Ի՞նչ օգուտ հարցումներ ընել անոնց նկատմամբ որ եկեղեցիէն թաղուած են։»

Զխորհելով թէ ժամանակը շատ յարմար էր հակասաբար հարցուփորձելու համար տիկին Կուճըն' կենդանի տիպարին հետ իր իրական առնչութեան վրայով, բաժնուեցայ անկէ և նոյն օրը միջօրէէն յետոյ աղջիկը Հըրսթքօթ Մանոր փոխադրեցի, միտքս դնելով խնդիրը ամէնէն ալ գաղտնի պահել, որովհետեւ կ'ուզէի գտնել անոր ո՛վ ըլլալը։

Աւելորդ կը սեպեմ յիշեցնել ձեզ թէ ինչպէս քիչ մը բան պատմած էիք ինծի ձեր և դեռատի օրիորդի մը վրայով, որուն խորունկ կերպով սիրահարած էիք, սակայն լռութեամբ անցած էիք անոր խելացնորութեան պատճառին վրայէն, և ձեր պատմութիւնը կը վերջանար Կալլէսի մէջ անոր աներեւութանալովը։ Ես իմ մասիս ամենափոքր տարակոյս անգամ չունէի անդունդէ մը վար գլորած ու մեռած ըլլալուն։ Ամէն բան—մանաւանդ այն պարագան թէ վերջին անգամ անդունդի մը եզերքը տեսաք զանի, մինչ մշուշի թանձր զանգուած մը կը դիմէր,—մի միակ եզրակացութեան կը տանէր։ Պահ մը երեւակայել թէ ան ու Ուիլտըրսբիին տիպարը' որ Լոնտոնի փողոցներուն մէջ գտնուած էր, միեւնոյն անձն էին, անկարելի պիտի ըլլար անշուշտ։ Ասկէ զատ, բնաւ նկարագրած չէիք ինծի իր անձնական երեւոյթը, և ոչ ալ բան մը ըսած էիք իր գեղեցկութեան տեսակին նկատմամբ որ եզական էր անտարակոյս։

Երբ տիպարը պաշտպանապէս տեղաւորեցի Հըրսթքօթի մէջ, իր ներկայութիւնը հրճուանք մը եղաւ ինծի, որուն նմանը չէ եղած մէկուն։ Դժուարին է ինծի նկարագրել այդ վայրկեանը, բայց պիտի փորձեմ։

Կը յիշէ՞ք մեր խօսակցութիւնը կենդանիներու վրայով, և անոնց իմ վրայ ազդած հրապոյրը, մասնաւորապէս ձագերունը։ Ու կը յիշէ՞ք այն խօսքս թէ աշխարհի մէջ ամէնէն դիւթիչ արարածը պիտի ըլլար գեղեցիկ դեռահաս աղջիկ մը նոյնքան անգիտակից որքան մանուկ մը կամ կենդանիի ձագուկ մը, եթէ կարելի ըլլար հրապոյրներու այս տեսակ միաւորում մը։ Անանկ աղջիկ մըն էր ահա ան զոր հիմա ամէն օր և օրն ի բուն կը տեսնէի։ Ինծի ազդած հրապոյրին պատճառն էր մասամբ իմ մասնաւոր խառնուածքս, ինքնագիտակցութեան դէմ ատելութիւնս, և բնածին երկչոտութիւն մը որ կրնայ զգացնել ինծի երբեմն թէ մարդիկ կը դիտեն զիս, երբ անոնք շատ հաւանաբար այդ տեսակ բան մը չեն ըներ։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

(Շարունակելի)